

PREIĻU RAJONA LAIKRĀKSTS

NOVADNIEKS

● TREŠDIENA, 2001. GADA 6. JŪNIJS

● Nr. 42 (7192)

● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,22

Nenokavējiet! Līdz 25. jūnijam

«NOVADNIEKU»

jūlijam un līdz

gada beigām

var pasūtīt visās pasta nodalās

un pie laukū pastniekiem.

Abonentiem jūlijā tiks izlozēta

«Lattelekom» balva, «Unibankas» un

«Novadnieka» prezentācijas priekšmeti,

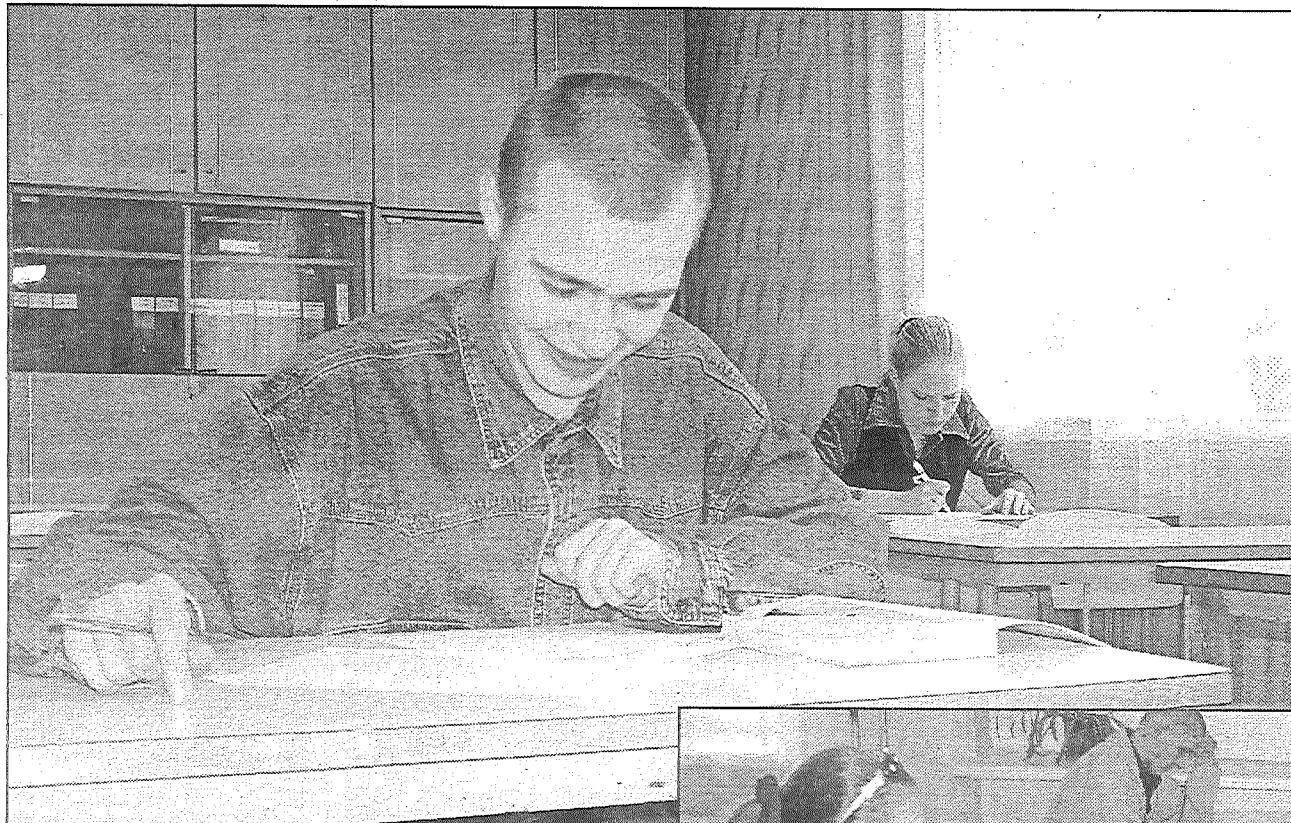
IU «Paula 3x tortē, dāvanu kartes, ko piedāvā

veikali «Rūķišķi», «Karīna», «Gimenite»,

IU «Volkovs», «Salanga», SIA «Gardums»,

IU «Komar Karate Klubs Aglona».

Mēs turam par jums īkšķus

● Preiļu rajona (vakara) maiņu un neklātiesevidusskolā krievu valodas eksāmenā atbildes gatavo Andrejs Hohlovs un Irina Jegorova.

Gandrīz ik dienas kādā no skolām notiek eksāmeni vai ieskaites. Vakar Preiļu rajona (vakara) maiņu un neklātiesevidusskolā eksāmenus dzimtajā valodā kārtoja latviešu un krievu plūsmas audzēknji.

Skolas direktore Klaudija Zarāne informēja, ka 12. klases absolēšanai Preiļos gatavojas 25 skolēni (10 krievu un 15 — latviešu plūsmā), bet Jaunaglonas konsultāciju punktā — 17 jaunieši.

— Eksāmenu kārtošanas grafiks ir ļoti pārlīvēts, — teica Klaudija Zarāne, — un ik pēc pāris dienām notiek kāds centralizētais eksāmens vai valsts ieskaite. Šī diena bija brīva, tāpēc skola noteica eksāmenus vienlaicīgi abām plūsmām un iespraučas valsts izveidotajā grafikā.

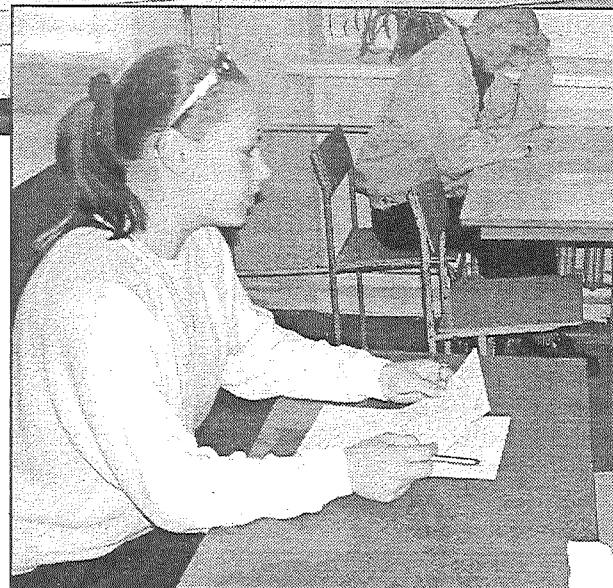
Eksāmenu komisija sastāv no trim cilvēkiem: priekšsēdētājs, kas parasti ir skolas direktors vai vietnieks, eksaminētājs un vērtētājs. Tā kā vienlaicīgi riteja divi pārbaudījumi, vienas komisijas priekšsēdētāja bija skolas direktore pati, bet otru vadīja viņas vietniece Sandra Zagorska. Eksaminētāji ir attiecīgā priekšmeta skolotāji. Priekšsēdētājs atbild par visu kopumā, lai būtu eksāmena bīle-

tes, papīrs un viss noritētu normāli. Viņam pieder galavārds, ja starp eksaminējamo un vērtētājiem rodas domstarpības.

No eksāmeniem vakarskolā atbrīvoti pieci skolēni. Klaudija Zarāne stāstīja, ka atbrīvojumi šaubas nerada. Tie ir skolēni ar patiesām nopietniem veselības traucējumiem, kas bija vērojami jau mācību gada laikā. Piemēram, kādam audzēknim ir epilepsija.

Vai latviešu valodas eksāmena jautājumi bija smagi? Klaudija Zarāne uzskata, ka tas atkarīgs no tā, kādu biļeti kurš izvilk un vai bija kārtīgi mācījies. Eksāmens visos laikos savā ziņā ir bijis arī laimes spēle, kur liela loma veiksmei. Vakarskolēniem grūtāk ir tādā ziņā, ka ganāsītās visi strādā, un gatavošanās eksāmeniem īstenībā notiek pēc darba. Vairākām ir arī ģimenes, bērni. Tikai reitajam savās darba vietās uz eksāmenu laiku ir izdevies dabūt atvainījumu vai brīvas dienas.

Andrejs Hohlovs tikko atstājis eksāmenu telpu, kurā kārtoja pārbaudījumu dzimtajā — krievu valodā. Uzskata, ka viņa zināšanas bijušas labas. Andrejam priekšā vēl smagi eksāmeni, ko pats izvēlējies — filozofija, biznesa ekonomiskie pamati un vācu valoda. Visi eksāmeni esot

● Latviešu valodas eksāmenu kārto Inese Matisāne.
Foto: M.Rukosujevs

smagi, vērtē Andrejs. Viņš jau nokārtojis eksāmenu valsts valodā (obligāta krievu plūsmas skolēniem) un ieskaits matemātikā. Valsts valodas eksāmens bija centralizēts un tā vērtējums no Rīgas pienāks tikai pēc kāda laika. Vienlaikus Andrejs iegūs sertifikātu par valsts valodas zināšanām. Kāda pakāpe varētu būt, pagaidām atliek tikai minēt. Gāja smagi, saka puvis.

Andrejs ir preiliets. Tā saņāma, viņš atbilst uz jautājumu, kāpēc nav mācījies dienas skolā.

Jolanta Upeniecer, kā laimīgi izdevies tikt galā ar trišpadsmito biļeti latviešu valodas eksāmenā un ar salīdzinātītiem sakārtotiem teikumiem. Viņa jau nokārtojusi ieskaiti matemātikā un eksāmenu krievu valodā kā svešvalodā. Atzīme par centralizēto krievu valodas eksāmenu būšot

zināma tikai jūlijā. Pirms eksāmena sasprindzinājums ne pametis. Tāpēc, ka eksāmeni sen nav likti. Jolanta ir no Galēnu pagasta. Pēc pamatskolas absolēšanas kādu laiku nemācījusies, pēc tam nolēmus turpināt mācības vākarskolā.

Sandra Zagorska stāsta par krievu valodas eksāmenu. Skolotāja uzskata, ka kopumā zināšanas ir diezgan labas. Sandra vairāk norūpējusies par devītajiem, kuriem ir audzinātāja. Pirmais eksāmens viņiem šodien, bet sarežģīju mu pieticis jau svešvalodas ieskaite, kad pārbaudījuma darbiem nebija pievienotas tabulas. Tāda vecuma skolēniem diezgan smaga bijusi ieskaite sociālajās zinībās.

Rītos uz savām skolām do das mūsu jaunieši. Novēlēsim viņiem izdošanos un turēsim īkšķus. Lai jums labi veicas!

L.Rancāne

ZINAS

Līvānu pilsētas svētki būs

10. jūnijā

Līvānu pilsētas svētku galvenā diena būs 10. jūnijā, kad kultūras centrā notiks bērnības svētki ar «Čučumuižas» rūķu piedalīšanos, bet pulksten 14.00 no laukuma preti universālveikalām sāksies bērnu mūzikas festivāla «Saulēs lietus» dalībnieku gājiens. 14.30 laukumā pie kultūras centra sāksies koncerts, kurā savū prasmi rādis visi bērni un jauniešu pašdarbības kolektīvi. Pulksten 19.00 mākslinieces līvānietais Svetlana Kuļgajeva datorgrafikas izstādes atklāšana kultūras centra mazajā zālē, turpat būs aplūkojami arī Līvānu bērnu un jauniešu centra dalībnieku darinājumi, kā arī Līvānu sportistu izcīnītie kausi. Pulksten 21.00 laukumā pie kultūras centra pieaugušo pašdarbnieku koncerts, bet noslēgumā balle, kurā visus dejotgrībētājus bez maksas lustinās «Kreicburgas zīķeri».

Sākusies lauksaimniecības skaitīšana

1. jūnijā Latvijā sākās lauksaimniecības skaitīšana, kas notiek Vispasaules lauksaimniecības skaitīšanas ietvaros. Skaitīšanā iekļautas visas lauku saimniecības, kurām ir vismaz viens hektārs lauksaimniecībā izmantojamās zemes, un tās saimniecības, kurām gada laikā pārdošanai saražotās lauksaimniecības produkcijas vērtība ir lielāka par 1000 latiem neatkarīgi no lauksaimniecībā izmantojamās zemes lieluma..

Lauksaimniecības skaitīšanas metodoloģisko vadību veic Centrālā statistikas pārvalde un rajonu statistikas nodaļu darbinieki, bet skaitīšanu veic intervētāji, apmeklējot katru skaitīšanas iecirknī iekļauto saimniecību. Katram skaitītājam līdzi ir statistikas iestādes izdota numurēta apliecība ar fotogrāfiju un portfelis zilā krāsā. Piezvanot uz savu rajona statistikas nodaļu un nosaucot skaitītāja apliecības numuru, interesenti varēs pārliecināties, vai ir ieradies istais skaitītājs.

Saimniecību īpašnieki un zemes lietotāji neskaidros jautājumus var uzdot pārraugiem pagastā, rajona statistikas nodaļas vadītājam un viņa vietniekam lauksaimniecības skaitīšanas jautājumos pa tālruni 21631. Pa bezmaksas tālruni 8008066 ikviens var noskaidrot sev interesējošos jautājumus.

Uzvar konkursā par muzeja zīmējumiem

Kristīne Samsi no Preiļu 1. pamatskolas un Dana Voronkina no Preiļu Valsts ģimnāzijas ir uzvarējušas Raina Literatūras un mākslas vēstures muzeja rīkotajā konkursā «Palidzi mums uzzīmēt muzeju!».

Konkursa mērķis bija izveidot muzeja suvenīru — līmbildi, tādēļ konkursa dalībnieki tika aicināti zīmēt muzeju tādu, kādu viņi to redz savām acīm. Pateicoties zīmētāju lielajai atsaucībai (kopumā konkursam tika iесūtīti 1084 zīmējumi no 67 Latvijas vietām), konkursa rīkotāji ieguva septiņas līmbildes, ko turpmāk varēs iegādāties Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzeja apmeklētāji.

23. maijā Rīgā notika konkursa noslēgums un uzvarētāju apbalvošana. Konkursantiem dziedāja bērni vokālīe ansamļi «Magonīte» un «Palāsītes». Svinīgu uzrunu teica muzeja direktors Ivars Zukulis. Visi pasākuma dalībnieki ieguva kādu no jaunajām līmbildēm.

Valstī trūkst galas

«Neatkarīga Rita Avīze» zino, ka Latvijā katastrofālī trūkst galas un tajā pašā laikā galas kontrabanda ir sasniegusi jau globālus mērogus. Liellopu galas trūkumu izjut galas kombināti. Pec specialistu aplēsemēm, Latvijā tiek saražoti tikai 50% no nepieciešamā galas daudzuma. Galas deficitis ir radījis cenu kāpumu. Liellopu galas iepirkuma cenas ir pieaugašas par apmēram 10%. Toties samazinājušās cenas par apmēram 10-15% putnu galai, jo Polijā un Eiropas valstis pašlaik vērojama šīs galas pārprodukcija. Vienīgā vieta, kur Latvijā vēl nestāv rindas pēc desām kā vecajos laikos, ir Latgale, jo te ir zemāka pirkspēja.

Latvijā būs 10 daudzprofilu medicīnas centri un 28 slimnīcas

Veselības aprūpes attīstības plāns jeb māsterplāns paredz stacionāru aprūpi Latvijā balstīt uz 10 daudzprofilu medicīnas centriem un 28 slimnīcām, zino LETA. Daudzprofilu medicīnas centrus paredzēts izvietot Jelgavā, Jēkabpilī, Valmierā, Ludzā, Daugavpilī, Ventspilī un Liepājā. Rīgā būtu trīs centri — P.Stradiņa slimnīca, slimnīca «Gailēzers» un Rīgas 1. slimnīca. Šajos centros medicīnas pakalpojumi būs pieejami 24 stundas diennaktti un tajos tiktū ieguldīti līdzekļi augstu medicīnas tehnoloģiju liegadei. Savukārt 28 slimnīcas, kas atrastos dažādās Latvijas pilsētās, tiktū nodrošinātas pacientu plānveida operācijas un rehabilitācijas pasākumi. Kā jau «Novadnieks» informēja, slimnīcu Līvānos un Preiļos nebūs, bet Aglonā tiks izveidota neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde. Veselības aprūpes attīstības plāna pakāpeniska ieviešana paredzēta līdz 2015. gadam.

Kriminālikums jāpapildina ar pantu par naudas atmazgāšanu

Valsts policija Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas jeb Kontroles dienestam lūgs ierosināt grozījumus Kriminālikumā, kas likumu varētu papildināt ar atsevišķu pantu par noziegumiem, kas saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju jeb naudas atmazgāšanu. Kā atzīst Valsts policijas priekšnieks Juris Reķša, pašreizējais Latvijas likumdošanas ietvaros ir ļoti grūti pierādīt naudas atmazgāšanu un pie Ekonomikas policijas būtu nepieciešams izveidot naudas atmazgāšanas noziegumu atklašanas nodalui, bet tam nav nepieciešamo līdzekļu.

Laukos pelna maz

Pērn ienākumi uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto, pēc Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta pētnieku aprēķiniem, ir bijuši 497 lati (41,40 latu mēnesi), kas salīdzinājumā ar 1999. gadu ir par trešdaļu vairāk, jo togad viens lauksaimniecībā nodarbinātais cilvēks sanēma aptuveni 381 latu. Lielākie ienākumi bijuši 1996. gadā — 54 lati mēnesi. Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka pilsetas ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekļi ir bijuši vismaz 74 lati. Ienākumu līmenis atšķiras ne tikai starp pilsetu un lauku, bet arī starp pagastiem. Žemē ienākumi un zaudējumi ir par iemeslu tam, ka 2000. gadā ar lauksaimniecību pārtraucēja nodarboties 20 000 cilvēku. Salīdzinājumā ar 1995. gadu lauksaimniecībā nodarbināto skaits samazinājies par 52 000.

Zīnas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas aplieciņa nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Faks 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbildīt to iesniegdzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpārpublicējot atsaucē uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

INFORMĀCIJA

«Ārstam vajadzīga vanaga acs, lauvas sirds un sieviešes rokas.»

Indiešu paruna

Kā vienam vidējam slimniekam apmeklēt vienu vidējo Daugavas slimokases ārstu

Rajona padomes zālē uz ģimenes ārstu un feldšeru informācijas dienu pulcējās rajona medicīnas darbinieki. Veselības aprūpi pašvaldību skatījumā analīzēja rajona padomes izpildīdirektore, Daugavas slimokases valdes locekle Aina Pastore.

Ārsta praksei jābūt ar sertifikātu

Daugavas slimokases Preiļu rajona filiāles vadītāja Viktorija Šmukste iepazīstīnāja medikus ar jaunākajiem normatīvajiem dokumentiem veselības aprūpē. Viens no tādiem ir Labklājības ministrijas sagatavotās anketas ģimenes ārstiem, kuras ir jāaizpilda un jānosūta atpakaļ. Šajās anketas jāsniedz zīņas par aprīkojumu un telpām. Ioti daudzi ģimenes ārsti ir izveidojuši savas prakses, bet tām ir jābūt sertificētām. Savukārt, lai iegūtu sertifikātu, prakses telpām un aprīkojumam jāatlībst noteiktām prasībām.

Bērni par vizīti pie ārsta nemaksā

Informācijas dienā pārrunāti labojumi primārās aprūpes ārstu finansēšanas noteikumos. Kopš šī gada 4. maija no bērniem nedrīkst ķemt pacientu iemaksas. Gan slimniekiem, gan ārstiem jāatceras, ka maksimālais pacienta iemaksas apjoms vienā ārstēšanās reizē nedrīkst pārsniegt 25 latus. Tas attiecas uz slimīcām, bet ļoti labi jāzina arī ģimenes ārstam, lai nosūtot pacientu uz slimīci, varētu sniegt informāciju par to, ar kādu maksu slimniekiem jārēķinās.

Klātesošie ārsti saņēma konsultāciju par to, kur var iegūt pilnīgu informāciju par recepciju un bezrecepču zālēm. Pati tuvākā instance, kurā var saņemt atbildi par to, vai medikaments aptiekā nopērkams ar recepti vai bez tās, ir slimokase.

Kad pieņem ģimenes ārstu?

Pacientiem ļoti bieži iznāk vilšanās sakārā ar ģimenes ārstu pieņemšanas laikiem. Viens atmiņā labi iespiedies, ka pie ārsta varēja aiziet pēc darba laika beigām, vai arī apmeklējumu atstāt līdz sestdienai. Tagad jārēķinās ar to, ka ģimenes ārsts visbiežāk pieņem dienas pirmajā pusē. Iedzīvotājiem ir daudz neskaidrību par to, līdz kuram

laikam ārsts pieņem izsaukus mājas vizitēm. Ārstniecības likumā paredzēts, ka mājas vizīšu pieteikumi jāpieņem līdz pulksten 15.00, informācija Viktorija Šmukste. Labklājības ministrija pašlaik šo jaujumu ir aktualizējusi, un tāpis attiecīgs rīkojums, kam savukārt sekoja Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras (VOVA) vēstule par pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem. Tā attiecas uz ģimenes ārstu darba laikiem. Ja, piemēram, ārsts noteicis savu pieņemšanas laiku no pulksten deviņiem līdz vieniem, tad nedrīkst būt tāda situācija, ka pēc tam šajā uzņēmumā — ģimenes ārsta prakses vietā nevienna nav. Ja ārsts šajā laikā ir devies mājas vizītē, tad viņa prakses vietā jābūt ārsta palīgam, kas pratis tikt galā ar atnākušo pacientu, kuram ir akūta vajadzība. Ir jāsamēklē ģimenes ārsts, vai arī jāsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība. Var būt arī tādi gadījumi, ka ārsta palīgs pats var sniegt palīdzību apmeklētājam un pēc tam stūtī viņu atpakaļ uz mājām. Ģimenes ārstanis slimais jāapmeklē nākamajā dienā.

Ir jāpierod pie tāda veselības aprūpes modeļa, teica Viktorija Šmukste, kurā ģimenes ārsta prakse ir uzņēmums ar noteiku darba laiku no pulksten 9.00 līdz 18.00 vai no 8.00 līdz 17.00. Labklājības ministrijas rīkojums par darba laiku ir reakcija uz daudzajām iedzīvotāju sūdzībām par ģimenes ārstu nepieejamību viņu prakses vietā.

Izmaiņas skārušas ģimenes ārstu apmaksas modeļi. Tāpat kā pagājušajā arī šajā gadā uz katru pie ģimenes ārsta pierakstošo iedzīvotāju paredzēti deviņi lati viņa ārstēšanai. Nauda nav domāta tikai kā ārsta alga, bet gan paredzēta viņa prakses uzturēšanai. Ar šiem līdzekļiem ārstanis jāspēj iekārtot telpas un nodrošināt tādu aprīkojumu, lai viņa uzņēmums tiktū sertificēts. Maksājot ģimenes ārstanam viņam pienākošos naudu, tiek ķemta vērā arī viņa darba kvalitāte. Tas nozīmē, — cik daudz savu pacientu ir nosūtījis pie speciālistiem, uz analīzem un tamlīdzīgi. Šos kritērijus reglamentē atsevišķi noteikumi, jo katra ģimenes ārsta pacienti ir atšķirīgi. Viņam varbūt ir vairāk bērnu, pie otra pārsvarā pierakstījies veci un slimīci cilvēki. Pieņemtās arī ārsta profilaktiskie pasākumi vairāk vajadzīgi pediat-

ru praksti. Tāpēc izstrādāti noteikumi katra darba kvalitātes noteikšanai un ārstu prakses tiek vērtētas dažādi. Arī kvalitātes vērtējums ieiklaujas noteiktās robežās. Slikti ir tad, ja ārstanis pašam ir maza sajēga un viņš visus sūta pie speciālistiem, bet tikpat nepieļaujama viņa pašpārliecinātība, ka ar visu spēj tikt galā pats. Lai izveidotu kritērijus, aprēķināti viena vidējā Daugavas slimokases īstāda kvalitātes rādītāji, kuru robežas vērtē pārējos. Bet arī šo nosūtījumu augšējās un apakšējās robežas tiek vērtētas atsevišķi. Var gadīties, ka ģimenes ārsts ir specializējies arī kādās atsevišķas slimībās un ar šādu vairīgās pierakstījies pie viņa. Tikpat labi var būt pretēja aina, ja pie ārsta pierakstījies vairums studentu, kuriem vispār nav vajadzības pēc nosūtījumiem.

Ligumi tiks slēgti tikai ar ģimenes ārstiem

Smags jautājums primārās veselības aprūpē ir ārstu palīgu finansēšanas mehānisms un ligumu slēgšana tikai ar prakses ārstiem. Slimokase, slēdot ligumus un finansējot primārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus, ir ielikta stingros rāmjos, ko noteic atbilstoši Labklājības ministrijas noteikumi. Tie parādī, ka slimokase ligumu par primāro veselības aprūpi drīkst slēgt tikai ar prakses ārstiem. Līdz pagājušā gada beigām šie ligumi bija noslēgti savādāk un, lai neizjauktu veselības aprūpi, tie tika turpināti. Tomēr šogad ligumiem jābūt noslēgtiem atbilstoši noteikumiem. Rajona medikiem tas rada problēmas. Viena no tām, — ir diezgan daudz primārās veselības aprūpes ārstu, kuriem nav savu prakšu un kuri strādā uzņēmumā. Pieņemtā, Preiļu slimnīcā strādā vairāki ārsti, kuriem savstarpejīgi ir darba devēju un nēmēju attiecinās ar uzņēmuma administrāciju. Šādi ārsti ir arī Aglonas slimnīcā un Riebiņu ambulancē. Šeit ārsti ir pieņemti darbā pagastā. Kā teica Viktorija Šmukste, tā ir nenorāmēla situācija, jo pagasts nav veselības aprūpes ārstu, kuriem savādāk finansē gan ārsta, gan feldšeri. Šādā veidā pašlaik tiek apmaksāts ārstu palīgu darbs, kas strādā kopā ar ģimenes ārstiem viņu prakšē. Arī feldšeri turpmāk saukties par ārstu palīgiem. Jaunā kārtība stāsies spēkā jau 1. jūlijā. Pagastu padomju priekšsēdētāji jau ir saņēmuši informāciju. Ārstu palīgu darba finansējums būs atkarīgs no iedzīvotāju skaita pagastā. Viņi joprojām būs pirmie medicīniskās palīdzības sniedzēji daudzos gadījumos.

Primārās aprūpes ārstam tagad ir uzlikts daudz vairāk funkciju iedzīvotāju aprūpē un informēšanā, teica Viktorija Šmukste.

Noteikumu un kritēriju ārstu iebīdīšanai vidēja slimokases īstāda rāmjos ir diezgan daudz. Pacientiem turpēti jāiemācās ietilpt vidēja slimokases slimnieka rāmjos. Paganādām tas izdodas ar grūtībām.

L.Rancāne

TREŠDIENAS INTERVIJA

Puķu un koku saimniece

— Jau vairākus gadus desmitus atceros jūs ap pilsētas puķu dobēm rosamies un strādnieku izrikojam. Kā jūs kļuvāt par daiļdārznieci?

— Mana pirmā darba diena Preiļos bija pirms trīsdesmit gadiem — 1971. gada 8. februārī. Toreiz jau biju bēgusi Bulduru dārkopības tehnikumu. Biju diplomēta daiļdārzniece, kas mācīta gan projektus taisīt, gan siltumnīcā puķes audzēt, gan apstādījumus veidot.

Pirms mācībām tehnikumā absolvēju Rudzātu vidusskolu. Kopš bērnības man patika daba, ziedi. Ievēroju, cik dabā viss ir sakārtots un saskanīgs. Ja, teiksim, bērzs ir slails un vieglis, tad ozols tam blakus izskatīs zems un plecīgs. Un cik mežā ir interesanti vērot lapu un skuju koku formas un krāsas... Daba ir vislielākais un nepārspējamākais mākslinieks, kur cilvēku roku veidojums ir tikai vāja atbilstoša. Bet man pāsai arī gribējās stādīt un ainavas veidot.

Tādu domu un sapņu vadīta izvēlējos Buldurus. Un nekad to neesmu nozēlojusi, jo skolā mums bija bezgalu jaunks kolektīvs, ļoti draudzīgs. Vēlāk gan sakari pamazām pārtrūka, liekas, ka tagad pālikuši pavisīs nedaudz.

Ar profesijas izvēli esmu trāpijusi simtniekā. Vai nu citādi līdz šim būtu vienā darba vietā nostrādājusi. Tiesa, pati pirmā darba vieta pēc tehnikuma man bija Jēkabpils cukurfabrika, skaitījos apzaļumošanas meistare. Labi atceros, ka direktors mani stādīja priekšā strādniekiem, kas jau bija puķes dobēs fabrikas pagalmā sastādījuši, un teica, nu, Zenta, tagad pāsaki, vai viss pareizi un pēc noteikumiem sastādīts. Es jau gan redzēju, ka nav vis labi, taču biju tik sakautrējusies, ka teicu, sak, labi, labi...

Jēkabpili aizvadīju pusotru gadu. Tad mani sāka aģitēt uz Preiļiem, ka te vajagot cilvēku, kas rūpētos par pilsētas apstādījumiem. Cukurfabrikā jau likās, ka man teritorija par mazu, gribējās vairāk un plašāku darba lauku. Tā pašā ziemā ierados Preiļu komunālo uzņēmumu kombinātā.

— Kādi iespaidi jums no tiem laikiem saglabājušies?

— Sākumā cilvēki uz manu darbošanos skatījās kā uz kaut ko aizdomīgu. Pilsētas centrs un galvenais punkts, no kura mērija pilnīgi visu, protams, bija Ķeņina piemineklis. Pavasari skatos, ka laukumā jau zāle par garu izauģusi, jāplauj nost. Bet cilvēki aizrāda, kā tad tā, vai tad var tik agri zāli plaut. Nez kāpēc toreiz visi domāja, ka zālāji jāplauj tikai pāris reizes gadā.

Gar ielu malām zem elektrības vadiem sākām veidot koku vainagus. Ziemas vidū tas viss notika. Un cilvēki bija sašutuši, ka koki

Tie, kuri dzīvo Preiļos vai arī ik rītus ierodas šeit darbā, būs pamanijuši, kā ik pavasarī pamostas un saplaukst pilsēta. Šeit es nedomāju tikai dabas neapturamos procesus, kurus vienlīdz aizgrābjoši vērot gan lauku un plāvu plašumos, gan daudzstāvu namu šaurībā. Tehnikas un urbanizācijas gadsimtā kā brīnumi cilvēkiem šķiet ikviens puķu dobe, ikviens košumkrūms asfalta un betona džunglis.

Patiens sakot, Preiļi jau nav nekāda lielpilsēta. Dabas dzīvīgā elpa jūtama ik uz soļa, un dzeguzes balss skan pāri puspilsētai. Taču arī šeit ir lietas un vietas, par kurām jārūpējas īpaši, lai mēs nezaudētu zaļas, tīras un sakoptas pilsētas iespāidu. Un par to ilgus gadus gādā pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» daiļdārzniece un visu apzaļumošanas darbu vadītāja ZENTA IGOLNIECE.

● Fonu «Trešdienas intervijai» Zentai Igolniecei ļāvām izvēlēties pašai — to Preiļu stūri, kas sirdij vistuvāks. Protams, tas bija parks, kur katrā taciņa izstaigāta, katrs koks un krūms labi pazīstams, bet ūdenskrituma šalkoņa kā vislabākā mūzika. Foto: M.Rukosujevs

aiziešot bojā. Tāds brīnums neesot redzēts, ka ziemā kokiem vainagus veido. Toreiz pat uz ministriju zvanīja sūdzēties, ka atnākusi nez kāda jauna meiteņe un tagad postot nost pilsētas zaļo rotu, vi su aplami darot.

Daudz kā no tehnikas un iespējām man toreiz nebija. Atceros, kā pēc pirmajiem motorzāģiem uz Jelgavu bija jābrauc pašiem. Tagad cita lieta, ir trīs motorzāģi, piecas plaujmašīnas, minitraktors, trimmeris, lai zāli gan visiem akmeņiem un žogiem var noplaut. Ir traktors T-25, kuram izkapti pierikot, lai var lielākas platības noplaut. Ir automašīna, kur stādus, darba rīkus sakraut un no rīta pa objektiem izvadāt. Prieks strādāt, kad tik plašas iespējas.

— Kam pieder idejas, kurā vietā pilsētā un kādas puķu dobes atradīsies?

— Galvenās apzaļumošanas tendences pārsprīžam kopā ar arhitektu. Bet idejas lielākoties ir manas un radušās jau sen. Tomēr bieži ir gadījies tā, ka līdzekļu pierūkst vai arī pavasarīs atnāk tik strauji, ka nepāspējam visu izdarīt. Man katram stūritim ir kāda ideja. Nav uzlikta uz papīra un projektā apstiprināta, bet prāta gan.

— Šogad sakarā ar Trīsvaigžņu sporta spēlēm droši vien jūsu rīcībā ir lielāki līdzekļi.

— Nē, papildus līdzekļi nav piešķirti, iztiecam ar to, kas bija mūsu rīcībā arī līdz šim. Gribas, lai pilsētas ciemiņiem patiktu. Tāpēc ļoti sāpīgi ir redzēt, ka daļa mūsu cilvēku izturas kā vandāli. Piemēram, šorīt attkal konstatēju, ka tepat centrā pie kino afišu stenda no puķu dobes kārtējo reizi izrauti vairāki stādi.

Nav bijis tāda rīta, kad es atrastu visu savā vietā — pieci, seši, pat deviņi stādi ik nakti ir «aizceļojuši». Dienu sākam ar to, ka ie-priekšējā dienā stādīto pārbaudām. Citeiz pat nākas rakt laukā puķes un vest uz kāda mazāku dobiti, jo no jauna tādus stādus vairs nevarām siltumnīcā iegādāties. Ejam, skrienam, stādām un laistām, bet kāds mierīgu sirdi posta. Domāju, ka ir pēdējais laiks pilsētā ieviest inspektora vai municipāla policista amatu, kas sekotu šīm lietām, varbūt kādu nakts dežūru noorganizētu.

— Vai esat stādījuši arī kādus retus kokus vai augus?

— Jā, Preiļos aug Amūras korķa koks. Es tikai negribu atklāt, kurā vietā. Labāk lai cilvēki nezina, jo gan jau kādam sagribēsies no mīzas korķi iztaisīt. Kādreiz iestādījam trīs, tagad tikai viens palicis.

Celtnieku ielas masīvā bija iestādītas vairākas balteglītes. Varat iedomāties, kāda ir sajūta, kad es eju garām un redzu, kā saimniece izvedusi pastaigā milzīgu suni, kuram laikam vienīgā tūkamā vietīņa nokārtoties ir pie kociņa.

Pirms kādiem pāris gadiem Aglonas ielas apstādījumos ieaudzējām balto krokusus. Nu to vairs nav. Līdzīgi ir arī ar citām puķēm, kas pilsētas stādījumos pazūd, toties parādās pie individuālajām mājām. Tieši šī iemesla dēļ nekad neesam spējuši to sakopt tā, kā parks būtu pelnījis. Cetrdesmit divi hektāri — tur taču vajag milzu līdzekļus, lai sakoptu dīķus, kanālus, plāvas un apstādījumus. Naudas ir vienīgi tik, lai ziemā izcirstu nokaltušos un slimos kokus, dīķu malas iztīritu, lieko krūmu smalksnī novāktu.

— Kas ir tās daudzās rokas, kas palīdz jums tikt galā ar nebeidzamajiem darbiem?

— Manā pakļautībā strādā daudz cilvēku. Pastāvīgie strādnie-

kums un pat plāksnītes starp solu rindām bija vai noklātas ar smalkās lauskās sasistām stikla pudelēm.

Ceru, ka ar laiku tomēr iemācīsimies uzvesties kārtīgi. Varbūt arī tie, kas tirgojas saviesīgu pasākumu laikā, varētu piedāvāt preci plastmasas iesaiņojumā, lai pēc tam nav jālasa stikli.

— Kā jūs vērtējat pilsētas individuālo dzīvojamā māju mašīnus?

— Ja man pašai būtu personīgā māja, tās priekšpusē noteikti būtu daiļdārzs ar baseinu un strūklaku. Visa saimnieciskā darbība notiktu sētas pusē. To gribētu ieteikt ievērot arī visiem personīgo māju īpašniekiem.

Preiļos ir daudz skaistu un akurātu sakoptu māju. Tur nevajag nekādu retu augu vai puķu, vajag tikai kārtīgi un regulāri noplaut zāli. Šajā ziņā daudzi preilieši grēko. Mūsu darbinieki, plaujot zāli, daudzreiz to izdara arī personīgo māju žogmalēs. Nevar taču atstāt sakoptas ielas vidū kādu aizaušu pleķi.

— Kādus jūs gribētu redzēt Preiļus pēc pāris gadiem?

— Gribēt jau es gribu daudz, bet vai būs nauda manām idejām. Tomēr ir lietas, kas jāizdzara, pie mēram, jāsakārto robežīmju apkārtne, iebrucot pilsētā. Tas taču ir pirmais punkts, kas «piesien aci» katram svešiniekam. Arī bērnu rotālu laukums pretēji bijušajam sadzīves pakalpojumu kombinātam jāsakārto. Tur ir visas iespējas izveidot jauku atpūtas stūri, kur labprāt uzturētos gan bērni, gan pieaugušie. Arī pārkā daudz kas jāizdzara. Ceru, ka speciālistu izstrādātais parka rekonstrukcijas projekts tuvākajā laikā būs gatavs. Varbūt nākamgad tur varēsim uzsākt darbus. Gribu Daugavpils ielas malu pie dzirnavu diķa, kur ūdenskritums, apstādīt ar zāles aizvietotājiem. Tie ir ļoti pietīgi un nav jāplauj. Ložņu cekuliņu jau esmu šur tur izmēģinājis, nozied un visu vasaru priece acis kā zaļš paklājs.

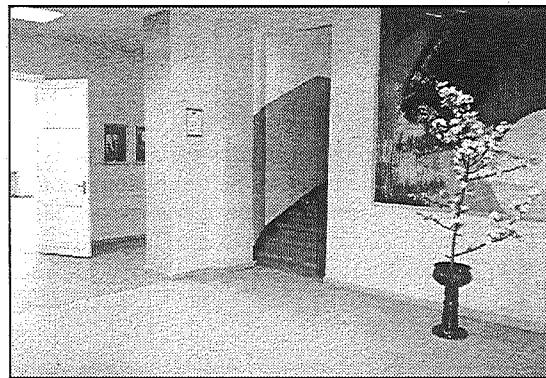
— Vai jums kādam hobijam arī laika atliek?

— Brīvi briži ir tikai ziemā, tad var arī kādu seriālu paskaņties vai grāmatu palasīt. Bet jau no pava-sara domas vairāk prātā par darbu. Ja reiz gribi ko izdarīt, tad tā lieta arī neliek mieru. Pēc tam atkal nākamā...

Esmu dzimusī Svaru zīmē, bet miļākais gadalaiks vienmēr bijusi vasara. Lai gan tik kategoriski nemaz nevar apgalvot. Pavasari man patīk dabas atmodu vērot. Rudenī atkal jauki braukt mašīnā un uz kokiem lūkoties. Ik pēc mirkla aina vāinās un krāsas viena par otru neparatākas. Latvija ir tik pasakaina zeme!

L.Kirillova

PIEREDZE, APSVEIKUMS

● Tāda pēc remonta izskatās vecā Zemītes muižas ēka, kurā tagad izvietota viena no Kandavas novada pamatskolām. Šis skolas atklāšanā 2000. gadā piedāļījās arī valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Kandavas novada pieredzi lūkojot

*Turpinājums. Sākums 23. un 26.
maijs numuros.*

Darbi teic darītāju

Kandavas novada domē ir apstiprināts sociāli ekonomiskās attīstības plāns vairākiem gadiem. Tas ir ļoti konkrēts plāns, kurā uzskaņāmi redzams, kas paveikts kopš novada dibināšanas un kas tuvākajos gados paveicams. Sociāli ekonomiskās attīstības plāns iedzīvotājiem, arī pagastos dzīvojošajiem, ļauj būt drošiem par savu rītdienu.

Padarītie darbi

Tā saskaņā ar sociāli ekonomiskās attīstības plānu 1997. gadā Kandavas novadā pilnībā atjaunota pulvertorņa konstrukcija un jumts (Ls 12 000 — pašvaldības līdzekļu), izremontēta baznīcas grīda un fasāde (Ls 9400 — pašvaldības līdzekļi), atjaunots tilts pār Abavu (Ls 250 000) un rekonstruēta Abavas iela (Ls 120 000 — abos gadījumos Satiksmes ministrijas finansējums), izremontēta tūristu bāze «Plosti» (Ls 17 000 — pašvaldība), kas pēc remonta iznomāta. Pēc vēlētāju pieprasījuma izbūvēta sabiedriskā tualete (Ls 17 000 — pašvaldība), izremontēta pilsētas ūdenstornis (Ls 9170 — pašvaldība), nopirkta ēka sociālās palidzības centra izveidei (Ls 30 000 valsts investīcijas un Ls 10 000 pašvaldības ķēmītā kredits), par 2400 latiem (pašvaldība) izgatavotas tilta apgaismojuma laternas.

Arī 1998. un 1999. gadā parveikts ievērojams darbs novada attīstībā. Uzstādītas 5 jaunas kārtumājas, ko nodeva iedzīvotāju pārraudzībā (Ls 16 000 iedzīvotāju kredits), līdz ar to vidēji par Ls 0,17 m² tiek samazinātas apkures izmaksas. Jauni apkures kat-

● Katrā Zemītes pamatskolas klašu telpā ir atšķirīgs sienu krāsojums, taču visur vienojošs elements — sakoptība, tīrija un mūsdienīgs iekārtojums. Šajā pagastā sakārtota ne tikai skola, bet atjaunota apkures sistēma bērnudārzā un izremontēta bibliotēka. Foto: G.Kraukle

li uzstādīti arī bērnudārzā, veccoļaužu namā, kā arī Zemītes un Matkules kultūras namā, kas pašvaldībai izmaksā 14 000 latu. Par valsts investīciju līdzekļiem un 15% pašvaldības finansējumu tiek izbūvēta Kandavas kanalizācijas iekārtu stacija ar spiedvadu uz atkritīšanas iekārtām (Ls 132 000). Pateicoties pašvaldības atbalstam, tiek atjaunotas un darbu uzsāk silumīnās, kur darba vietas radītas 12 strādniekiem. Pašvaldības apvienošanās projekta gaitā kapitālo remontu piedzīvo Matkules kultūras nams (Ls 25 700).

Par apvienošanās naudu izremontēta Zemītes bibliotēka (Ls 8030), Pasaules bankas finansējums un pašvaldības kredits dod iespēju atklāt modernu sociālās palidzības centru, kas izmaksā Ls 275 000. Pašvaldība finansē arī Matkules skolas sanitārā mezgla, dušas telpu izbūvi un virtuves remontu (Ls 12 000), kā arī Cēres skolas aktu zāles un gaitēna kapitālo remontu (Ls 4500). Atsauces rakstiskam iedzīvotāju pieprasījumam, par pašvaldības nau-

du un ceļu fonda līdzekļiem 1,3 km garumā noasfaltē Rūmenes ielu (Ls 47 000). Pašvaldība uzskaņata par nepieciešamu izbūvēt arī sociālo māju Valdeķos, kur ieriko 8 dzīvokļus (Ls 8100).

Remontē skolas un atjauno estrādi

Lielākais 2000. gada veikums ir Zemītes pamatskolas pārcelšana uz pagasta centru. Vecajā muižas ēkā tika veikts pamatīgs remonts, kopumā iztēri Ls 213 000, kas ir pašvaldības finansējums un kredits. Novadā ir izveidots un darbojas arī zemnieku atbalsta fonds (izveidošana izmaksāja Ls 8000), kas ir atbalsts zemniekiem un darbojas kā krājaizdevu sabiedrība. Aizdevumu procentu likme — 1% gadā. Siltināšanas 1. kārtā tiek veikta Kandavas K.Mīlenbaha vidusskola (aktu zāles un 4. stāva kapitālais remonts — Ls 33 200 — pašvaldības kredits). Par 3400 latiem Cēres pagastā pilnībā tiek atjaunota estrāde. Izstrādāts projekts Matkules un Kandavas bioloģisko attīrīšanas iekārtu izbūvei

(Ls 7316), tas iesniegts vides investīciju saņemšanai.

2000. gadā Cēres administrācijas ēkai nomainīts jumts (Ls 7400), domes administratīvajai ēkai uzcelta piebūve (Ls 12 000), veikts kapitālais remonts novada muzejā (Ls 12 670), izbūvēts policijas iecirknis (Ls 8000), atjaunots bērnudārza jumts (Ls 26 000), izbūvēta sabiedriskā tualete (Ls 14 300), slimnīcā iegāds rentgenaparāts (Ls 7000), izremontēta mūzikas skola (Ls 7000), kā arī pēc iedzīvotāju pieprasījuma izveidots apgaismots gājēju ceļš uz technikumu (Ls 4500).

Piesaistīts aptuveni 1 miljons latu

Cetros gados pēc administratīvi teritorīlās reformas īstenošanas Kandavas novadam kopumā piesaistīti finansu līdzekļi apmēram miljons latu apmērā. Pašvaldības budžeta ieņēumi palielinājušies par apmēram Ls 200 000. Kandavas novada domes kopējo ieņēmuši sastāda 24%, nenodokļu ieņē-

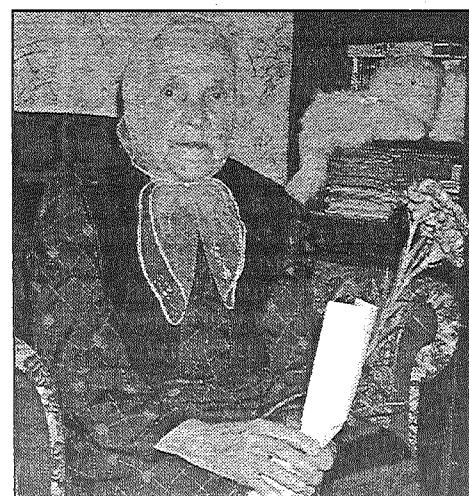
mumi 5%, dotācija no pašvaldību finansu izlīdzināšanas fonda — 11%, Valsts kases aizdevums — 16%, mērķdotācija izglītībai — 14%.

Četru gadu laikā no Valsts kases nemtie aizdevumi sastāda Ls 456 000. Izmantojot aizdevumus, sakārtoti vairāki no augstākminētajiem infrastruktūras objektiem, piemēram, Zemītes pils rekonstruēta par skolu, izremontēta K.Mīlenbaha vidusskola un Matkules pamatskola utt. Kreditu atmaksai paredzēto izdevumu īpatsvars nēpārsniedz 3% no pašvaldības budžeta, tādējādi neapdraud pašvaldības pastāvīgo funkciju veikšanu.

Ūzņēmējdarbību atbalstošas politikas rezultātā ir izveidotas 340 jaunas darba vietas. Novadā nostiprināta komunālo pakalpojumu sfēra, izveidojot pašvaldības uzņēmumus Zemītē, Matkulē un Cērē. Ceļazīmju uzstādīšanai, tiltu un ielu kapitālajiem remontiem 1999. gadā tika izlietoti Ls 32 856 (51%) no ceļu fonda piešķirtajiem līdzekļiem, kas kopumā sastādīja Ls 65 090. Savukārt 2000. gadā attiecīgi Ls 18 986 (46%) no piešķirtajiem Ls 40 919. Pie panākumiem kandavnieki pieskaita arī iedzīvotāju informētības palielināšanu par norisēm pašvaldībā un tās darbības «caurskatāmības» uzlabošanu. Domē ir izveidots iedzīvotāju informācijas centrs. Ienākot pašvaldībā, ikviens apmeklētājam tiek sniegtā konsultācija par optimālo viņu interesējojo jautājumu risināšanas ceļu ar domes institūciju palīdzību. Tas nozīmē pāreju uz vienas pieturas aģentūras darbu. Diemžēl mūsu novadniekiem vēl daudz jāmācās arī šajā jomā, jo iedzīvotāji par savas pašvaldības darbu, plāniem un paveikto zinā visai maz.

G.Kraukle

Sumina deviņdesmitgadnieci

● Helēna Trūpa visus tuviniekus ir «apadījusi». Ikvienam tīcis pa siltam zēku pārim, bet goda vietā un uz svētku galda vienmēr redzamas jubilāres tamborētās sedziņas. Foto: M.Rukosujevs

Pirmā vasaras mēneša pirmajā dienā — 1. jūnijā 90. dzimšanas dienu svinēja Helēna Trūpa. Viņu sveikt devās arī Preiļu novada domes priekšsēdētājs Ilmārs Melušķāns un domes sociālās aprūpes nodaļas vadītāja Anna Erta.

Sirmā jubilāre dzīmusi pirms 90 gadiem Šķilteru sādžā. Bijušas trīs māsas un brālis. Dzīves gājums katram vijies savs, taču tagad šajā saulē palikusi tikai Helēnas kundze. Brālis Pēteris jaunības dienās strādājis par mežsargu

Vilākā, nopircis māsai velosipēdu. Toreiz Helēnai bijuši 25 gadi un dzīvojusi Vārkavas pusē. Ar velosipēdu 7 km braukusi uz baznīcu.

Skolā Helēnas kundze gājusi trīs ziemas, taču zināšanas tolaik pratuši ielikt stabilas. Mācījusies gan krievu, gan latviešu valodu, ģeogrāfiju, vēsturi, ģeometriju, dzīvas dabas mācību un glitrakstīšanu, atceras jubilāre. Balles rīkojoši turpāt mājās, Ziemassvētkos, Lieldienās ciemiņi braukuši, kaimiņi gājuši viens pie otra.

Skaisto jaunību pārtrauca karš, brālis gāja bojā, bet Helēnas kundze tikko bija nodibinājusi ģimeni. Viņai tolaik bija 29 gadi. Pirmo bērniņu Helēnas kundze zaudējusi pavismā mazu. Viņi tika panemti karā, bet jaunā sievīja ar otru bērnu zem sirds palika

gaidot. Asarās un bailēs par mīloto tolaik dzīvojusi, tas ietekmējis arī mazo dzīvību, kas tā arī neredzēja saules gaismu. Vīrs no kara pārnācis dzīvs, no Līvānu dzelzceļa stacijas uz Preiļiem kājām atnācis. Tā abi kopā 40 gadus plecs pie pleca dzīvojuši. Viņi bijis labs, taču arī viņš jau atdusas kapu kalniņā.

Tagad Helēnas kundze dzīvo kopā ar māsas dēlu. Bijusi paša savā mājiņā Preiļos, bet tad izlēmusi pārcelties uz dzīvi pie māsas Līčos. Nu jau divus gādus kā māsa mirusi. Vislabāk dzīvot bijis spēka gados, spriež Helēnas kundze, tad arī dzīve bijusi saprotama, ne tāda kā tagad. Iegāji veikalā, bija gan maize, gan desa, zināji, cik viens maksā, cik otrs. Tagad raibs vien gar acīm metas. Katrā bodītē prasa citādu samaksu. Pa

veikaliem jau jaunie labāk prot, Helēnas kundze daudz vairāk gribas pabūt baznīcā, acis pretī Pestītājam pacelt.

Veselība jubilārei turas, tikai sirds reizēm negrib klausīt, arī staigāt kļuvis grūtāk. Toties lasīt Helēnas kundze vēl var tiri labi. — Divas stundas pātarus lasu, tad atpūšos. Par laiciņu vēl uzlieku brillē. Acis vājas, daudz nevaru, — viņa teic. Arī malku sirmā kundze vēl sanēs, plīti iekur. Apievēcīji dzimšanas dienā vienmēr Helēnas kundzi atceras. Preiļu pagasta vadība allaž atbrauc, prieks, ka arī lielajā novadā mazo cilvēku atceras. Deviņdesmitgadniecē apievēcījus tiešām pārsteigusi — tik smuidra vēl un žirgta. Aicina arī nākamajā gadā neaizmirst un iegriezties.

G.Kraukle

STATISTIKA**Cik liels ir jūsu mājsaimniecības budžets?**

Centrālā statistikas pārvalde maijā ir uzsākusi jaunu mājsaimniecības budžeta pētījumu. Kā teica rajona statistikas nodaļas vadītāja Konstantina Seile, jauns tas ir tāpēc, ka statistiki vairāku gadu garumā ir strādājuši pie šī pētījuma programmas un metožu pilnveidošanas.

— Ar ko šis pētījums atšķiras no iepriekš veiktajiem?

— Pētījums nodrošinās nianse bagātāku informāciju par dažādām mājsaimniecību grupām, kā arī ietvers patēriņa izdevumus par atsevišķām precēm un pakalpojumiem ilgākā laika periodā, — pastāstīja Konstantīna Seile.

Pētījums, atšķirībā no iepriekšējā, tiek veikts visos rajonos un republikas pilsētās. Pavisam pētījuma izlašē ir iekļautas 59 pilsētas un 153 pagasti. To izloze notika ar datora palīdzību no visas valsts pilsētu un pagastu kopskaita. Sa-vukārt mājsaimniecības (ģimenes)

tika atlasītas no iedzīvotāju reģistra.

— Cik mājsaimniecību paredzēts apsekot?

— Gada laikā apsekos četrus tūkstošus mājsaimniecību. Mājsaimniecību budžeta pētījums pašlaik ir vienīgais regulāras informācijas avots par ģimeņu materiālajiem apstākļiem. Latvijā nav cieta regulāra pētījuma, kas vairāku gadu garumā lātī saskatījis visas iedzīvotāju materiālās labklājības problēmas.

— Kas finansē šo pētījumu?

— Pētījumu pārstrukturizāciju un statistiskās novērošanas metožu pilnveidošana ir lāvusi Centrārajai statistikas pārvaldei finansēšanai izmantot Eiropas Savienības PHARE programmas līdzekļus.

— Kas paredzēts pētījumu programmā?

— Tā ietver plašu jautājumu lo-ku. Pirmkārt, tā nodrošina informācijas bāzi valsts sociālās politikas seku novēršanai dažādos iedzīvotāju slānos. Otrkārt, pētījuma dati lauj iegūti informāciju par

ienākumu un patēriņa limeni atka-rībā no mājsaimniecību sociālās piederības, tās locekļu skaita, bērnu skaita un citiem raksturojošiem parametriem. Tā dod iespēju no-teikt uztura produktu patēriņa li-meni dažādās mājsaimniecību gru-pās. Bez tam apsekojums lauj veikt pētījumus par sakarībām starp dažādiem materiālās labklājības komponentiem, piemēram, ienākumiem un dzīvokļu apstāk-ļiem, ienākumiem un ilgstošanas preču pieejamību mājsaimniecībās un tamlīdzīgi. Vienlaikus var no-vērtēt nabazību raksturojošos rā-dītājus, pētīt nabazības izplatību dažādos iedzīvotāju slānos. Reizē ar to pētījums nodrošina informāciju patēriņa cenu (inflācijas) indeksu aprēķināšanai. Šādi aprēķini nav iespējami bez patēriņa struk-tūras, jeb tā dēvēto «svaru» iegū-šanas cenu indeksu aprēķināšanai. Un beidzot šis pētījums nodrošina informāciju dažādiem statistiskiem mērķiem, piemēram, aprēķi-not inflāciju, iekšzemes koproduktu un tā tālāk. Šāda veida in-

formācija ir ļoti piēprasīta gan Latvijā, gan ārpus tās.

Apsekojums dos informāciju ne-tikai par vidējo valsts iedzīvotāju, bet arī ainu par pilsētu un lauku iedzīvotājiem, dažādiem valsts reģioniem, sociālām un ģimeņu grupām. Tas būs arī vienīgais datu avots, lai argumentētu runātu par nabazību valstī, par to, cik daudz cilvēku cieš no tās un cik dziļa ir plaida starp turīgajiem, vidējo ienākumu limeni un trūkumu. Sā-da informācija valstī ir nepieciešama, lai izprastu, kādi lēnumi ir jāpieņem, lai nodrošinātu palī-dīzību trūcīgajiem, ģimenēm ar bērniem un citiem, kuriem nepieciešama palīdzība.

— Cik ģimēnu tiks apsekots mūsu rajonā?

— Preiļu rajonā gada laikā pētījumus veiks 77 mājsaimniecībās. Statistikas pārvaldes darbinieki katrai no izlašē jeb izlozē nonākušajām mājsaimniecībām atsūtīs vēstuli, kurā paskaidros savus no-domus un lūgs piedalīties pētī-jumā. Par katru intervētāju parādī-

šanos konkrētā pagastā mēs in-formēsim tā vadību.

— Kādā veidā mājsaimniecības sniegs zinās?

— Intervētāji, ierodoties kon-krētajā mājā, vispirms uzrādis sa-vas Centrālās statistikas pārvaldes dienesta aplieciņas un paskaidros pētījuma mērķus. Iedzīvotājiem būs jāatbild uz anketas jautāju-miem, kā arī četru nedēļu ilgumā jāraksta dienasgrāmata par saviem izdevumiem. Pirmajās divās nedēļās būs jāpieraksta visi izdevumi, bet divās pēdējās — tikai par nepārtikas precēm.

— Vai tie cilvēki, kuru mājsaimniecības tiks apsekotas, var būt droši par ziņu neizpaušanu?

— Visa informācija, kas tiek iegūta pētījuma laikā, ir stingri konfidenciāla. To prasa Valsts sta-tistikas likums. Iegūtos datus var izmantot vienīgi kopsavilkuma veidā. Nevienā anketā nebūs re-dzama ne adrese, ne personas uz-vārds vai kāda cita uzvedinoša in-formācija.

L.Rancāne

POLITISKĀ REKLĀMA

POLITISKĀ REKLĀMA

POLITISKĀ REKLĀMA

POLITISKĀ REKLĀMA

Jāzeps Šņepsts atgriežas Preiļos

Kāpēc jūs izlēmāt piedalīties Preiļu domes atkārtotajās velēšanās? Ievēlēšanas gadījumā jūs zaudēsiet Saeimas deputāta mandātu.

Pirmkārt, nekad ar zobiem un nagiem neesmu turējis pie amata krēsliem. Saeimas deputāta gods nav iemesls, lai es nepieņemtu izaicinājumu un nemērīnātu sakārtot lietas Preiļos.

Otrkārt, Preiļos pēdējo ga-du laikā lietas nav virzījušās uz labo pusī. Bezdarba līmenis palielinājies, komunālie maksājumi pieaug. Ja "Preiļu sierā", kas ir lielākais nodokļu maksātājs Preiļos un lielākais siera ražotājs un eksportētājs

valstī, kurā ir 280 darbinieki ar vidējo darba algu 148 lati, ja pat šādā uzņēmumā strādnieki ir neapmierināti, ka viņiem pārāk liela alga daļa jāatdod par komunālajiem pakalpojumiem, tad nekas cits neatliek, kā pašam kerties pie šīs problēmas risināšanas. Jo nav nozīmes maksāt naudu, kuru pēc tam bezjēdzīgi izķupīna gaisā.

11.martā, kā mēs atceramies, Preiļos gāja raibi - balsu pirkšana, savstarpēji apmelojumi, nelikumības vēlēšanu procesā. Kāds ir Tautas partijas saraksta cilvēku un paša viedoklis par atkārtoto vēlēšanu kampaņu?

Mēs nenodarbosimies ar konkurentu nomelnošanu un tamlīdzīgām lietām. Tāpat kā iepriekšējās vēlēšanās ievērosim likumdošanu un mēģināsim vēlētājus ieinteresēt ar saviem padarītājiem darbiem. Ikvienam būs iespēja iepazīties ar mūsu programmu, kurā ir skaidri nosprausti galvenie uzdevumi, kas jautu Preiļu novadam attīstīties un ienēmt pienācīgu vietu ne tikai Latgalē, bet arī visā valstī.

Nav noslēpums, ka, piedaloties vēlēšanās, pats tēmējat uz pilsētas mēru. Kā strādāsiet, kā veidosiet komandu?

Protams, ir mūsu saraksts un Tautas partijas nostādnes, kuras mēs ievērosim. Bet es skatos reāli. Mums būs jāsadarbojas ar visiem politiskajiem spēkiem un mēs strādāsim, lai gūtu atbalstu arī no citiem sarakstiem. Jo tādā pilsētā kā Preiļi pēc vēlēšanām politiskās aktivitātes, neteiksim, ka pilnībā noklust, bet aiziet otrajā plānā, un izvirzās ekonomiskie jautājumi.

Tautas partijas
Preiļu nodajās birojs
Brīvības ielā 4
ir atvērts
katru darba dienu
no 10 līdz 17.
Sestdienās
varēsiet saņemt
bezmaksas
juridiskās konsultācijas.
Vēlams iepriekš
piezvanīt pa bezmaksas
telefonu – 8007447,
lai vienotos par jūsu
ierašanās laiku.

Katru sestdienu
no 10 līdz 14
Tautas partijas
Preiļu birojā
BEZMAKSAS
JURIDISKĀS
KONSULTĀCIJAS.

Kopā veidosim Preiļu novadu!

LAUKSAIMNIEKIEM

● Gaisa atsūkšanas rezultātā (tas tiek darīts ar speciālu sūknī) maisa saturs saplok, zaļā masa kļūst cieta un it kā pielip pie plēves. Maisu noslēdz, tā galus sakausējot.

Sākusies skābbarības gatavošanas seansa

Jūnijs ir īstais laiks kvalitātivas skābbarības gatavošanai. Tādēļ 31. maijā Różkalnu pagastā, zemnieku saimniecībā «Cerini» uz lauku dienu demonstrējiem, ko organizēja Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojs, no malu mālām sabrauca zemnieki. Lauku dienas tēma — «Nelielas piensaimniecības (līdz 20 govīm) rupjās lopbarības sagatavošanas modelis, izmantojot Latvijā izveidotas un saglabātas zālāju šķirnes.» Zemniekiem bija arī unikāla iespēja klātienē redzēt, kā tiek gatavota skābbarība maisos ar gaisa atsūkšanas metodi.

Lauku dienās piedalījās arī Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centra darbinieki, kā arī pensionētā Skrīveru zinātnes centra speciāliste Astrīda Runcē, kura 30 darba gados uzkrājusi bagātu pieredzi darbā ar zālāju šķirnēm. Kā atzina speciāliste, šogad ir ideāli apstākļi zālāju augšanai, taču ir ļoti liela atšķirība starp kopīiem un nekopīiem zālājiem, kuri nav saņēmuši mēslojumu un kuros palikusi vēl pērnā gada kūla. No šādiem zālājiem labas kvalitātes lopbarību iegūt nevar.

Zālāju mēslošanai speciālisti iesaka rudenī dot organisko mēslojumu vai arī minerālmēslus agri pavasarī. Tos zālājus, kas saņēmuši labu mēslojumu, iesaka plānot jau tagad un, ja iespējams, gatavot skābbarību ziemai. Augsnē šobrīd ir lielas mitruma rezerves, tādēļ pēc nopļaušanas ļoti atīri attāls. Jau jūlijā zemniekiem būs iespējams plānot kvalitatīvu attālu siena gatavošanai.

Pēteris Neicinieka saimniecībā «Cerini», kur notika lauku dienu demonstrējumi, izveidoti vairāki zālāju šķirņu izmēģinājuma lauciņi, kādus neatrast neviens citā Latvijas saimniecībā. Tajos audzēsēklu savām vajadzībām, veido zālāju maisijumus salīdzināšanai. Nākotnē, iespējams, sēkla tiks audzēta arī pārdošanai, taču pagādām zemnieki ar zālāju sēklu audzēšanu nodarbojas trešo gadu. Tikkā saņemti arī zālāju analīžu rezultāti, kuros uzskatāmi redzama katrais šķirnes zālāja enerģētiskā un uztura vērtība, proteīna un sausnas līmenis.

Latvijas lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centra Lauksaimniecības nodaļas vadītāja Antra Grundmane īsumā iepazīstināja ar z/s «Cerini» zālāju paraugu analīžu rezultātiem. Kā zināms, labā lopbarībā proteīna līmenim jābūt 15% un vairāk. Auzeņairenes analīze parāda, ka šobrīd tajā protēīna līmenis ir 15%, maksimālo pielaujamo lī-

● Pēteris Neicinieks (pirmais no labās) demonstrē skābbarības gatavošanu maisā ar gaisa atsūkšanas metodi. Tikkā plānot zāli ir ieteicams dienu apvitināt, tad visas vērtīgās vielas paliks zaļajā masā. Pēc tam zāli sasmalcina un ber maisā.

meni, kuru nebūtu ieteicams pārsniegt, zāles zaļajā masā sasniegusi arī kokšiedra — 29%.

Tas nozīmē, ka auzeņairenes, kā arī citu stiebrzāļu zālāji ir plāšanas stadijā, šobrīd tie ir viskvalitatīvākie — skābbarībā tiks saglabātas visas vērtīgās un nepieciešamās vielas, kas nodrošinās govju produktivitāti laktācijas periodā. Nemēslotos zālājos proteīna līmenis šobrīd ir 12-13%, taču ar katru dienu tā līmenis samazinās un ar skābbarības gatavošanu nedrīkst kavēties.

Kā atzina Ozolnieku speciālisti, ekonomiski izdevīgi ar proteīnu bagātu barību sagatavot pašiem savā saimniecībā, jo ar katru gadu vērojama proteīnbārības cenas celsanās. Ja pagājušā gada sākumā saulespuķes varēja iegādāties par 100 latiem tonnā, tad šobrīd daudzviet cena sasniegusi 150 latus par tonnu. Tādēļ zemniekiem būtu vērts padomāt par skābbarības gatavošanu arī tajā gadījumā, ja ganāmpulkas nav liels. Ideju, kā sagatavot skābbarību tieši šādām — nelielām saimniecībām, piedāvāja Pēteris Neicinieks, kura ganāmpulkā ir 12 slaucamas govis.

Lauku dienu dalībnieki varēja apskatīt 28. maijā gatavotu skābbarību stirpā. Saimnieki bija sagatavojuši 20 tonnas timotiņa pirms vārpošanas stadijas, kad zāles vidējais augstums bija 30 cm, kā arī plāvu stiebrzāļi ziedēšanas sākumā. Masa tika sablietēta ar traktoru, pēc tam diennakti gaiss atsūkts ar vakuumsūknī. Stirpu vēl papildinās. Skābbarības gatavošanas procesā nav izmantots nedz ieraugs, nedz konservanti, kas arī nav nepieciešams, ja skābbarības pamatsastāvā netiek likts ābolīš.

Visinteresantākā lauku dienas daļa, ko gaidīja apvitieni 40 zemnieki, bija skābbarības gatavošana maisos ar gaisa atsūkšanu metodi, kas zemniekiem vēl ir samērā neierasts skābbarības gatavošanas

● Šāds maisa saimniekam izmaksāja 60 santīmus, tajā var sagatavot ap 300 kg skābbarības. Gatavošanas procesā to piebilstē. Sādus skābbarības maisus izdevīgi gatavot saimniecībās, kur ganāmpulks ir neliels. Foto: G.Kraukle

veids. Šim mērķim tika izmantoti plēves maisi, kuri pieejami dažādos tilpumos — gan lielie «Kemiras» maisi, kuros iespējams sagatavot pat vairāk par tonnu skābbarības, kā arī nelieli plēves maisi, kuru ietilpība ir apvitieni 300 kg. Lielie maisi maksā Ls 4,50, mazais maisa saimniekam izmaksāja 60 santīmus. Laika ekonomijas nolūkā demonstrējumā izmantoja mazo maisu, kuru piepildīja ar ie-priekšējā dienā plāputu, apvitinātu un sasmalcinātu zāli. Maisā tā

tika sablietēta (saimnieks to darīja vienkārši — pieminot ar kāju). Netika izmantoti nedz konserveranti, nedz ieraugs. Kad maisa bija pilns, gaisu atsūknēja ar vienkāršas konstrukcijas vakuumsūknī. Augšmalas sakausēja ar lodlampas palīdzību, līdz ar to hermētiski noslēdzot sagatavoto skābbarības maisu. Atsūknēšanas rezultātā, zaļbarība tika sablietēta un saplaka, bet, no ārpuses pataustot, masa bija kļuvusi cieta.

Šāda metode būtu izmantojama

nelielās saimniecās, kur ir 4-8 govis, jo, kā atzina zemnieki, izmaksas ir samērā augstas. Vienai govij sezonā nepieciešams sagatavot 8-10 tonnas skābbarības, tādēļ plēves izmaksas vien sniedzas tuvu pie 20 latiem vienai govij. Lielākas saimniecībās izdevīgāk skābbarību gatavot stirpās vai tranšejās.

Daudzviet Latvijā popularitāti ieguvusi skābbarības rituli. Stāsta Aizkraukles lauksaimniecības konsultāciju biroja lopkopības speciāliste Līga Ničiporuka: — Mūsu pusē zemnieki samērā daudz izmanto rulonus tīto skābbarību, taču šādu metodi — ar gaisa atsūkšanu vēl neviens nav pielietojis. Nodrošinot govis ar proteīnu bagātu skābbarību, tiek panākts stabils izslaukums, vienīgais mīnuss, ka skābbarība, sevišķi rulonus, izmaksā dārgi. Tie jāsargā arī no putniem, jāpārlūko, jāsalīmē, ja kādā vietā ir radies bojājums. Viena rulona cena ir aptuveni 7 lati. Vēl pagājušonedēļ Aizkraukles puses zemnieki skābbarības tīšanu rulonus nebija uzsākuši.

Aivars Laizāns, Stabulnieku pagasta zemnieks:

— Dzirdējis par šādu metodi biju, taču pirmo reizi redzēju, kā tas tiek darīts. Nekā sarežģīta te nav. Noderīgi mazām saimniecībām, ja ir zāles pārpalikumi, kurus lielās stirpās nesaliksi. Tad var izlīdzēties ar šādu tehniku. Paši gan skābbarību negatavojam, iztiecam ar sieņu. Ja izlemsim paplašināties, tad gan nāksies likt skābbarību. Seminārs bija interesants, jāmācās, jāskatās, iespējams, ka noderēs.

Vitalijs Lazdāns, Jēkabpils rajona zemnieks:

— Izdevīgi mazam ganāmpulkam. Lai sagatavotu 6 tonnas skābbarības vienai govij, sanāk 18 lati, maksājot par plēvi vien. Gan stirpās, gan maisos derīgi izmantot atsūkšanas metodi, ko demonstrēja saimnieks, jo piebilstējot virsējā kārtīnā tomēr nedaudz bojājas, tur paliek gaiss. Jau šonedēļ plānoju uzsākt skābbarības gatavošanu, likšu tranšejā. Skābbarība būs nepieciešama 15 govīm un 20 zirgiem.

Zinātniece Astrīda Runcē:

— Zemnieki vairs nav jāpārliecinā, ka augstvērtīga skābbarība ir ļoti būtiska piena lopkopības attīstībā. Diemžēl ne jau katram ir skābbarības gatavošanai vajadzīgās tehniskās iespējas, sagatavotas tranšejas, vakuumsūknī. Preiļu puses zemnieki ir izglītoti, zinoši, interesējas par jauno, ļoti labas atsauksmes esmu saņēmuši par Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja darbiniekiem. Lielākā problēma ir tā, ka zemniekiem trūkst atspēriena punkta un iespēju. Apseivama ir Neicinieku ģimenes darbošanās sēklu audzēšanas jomā, jo šobrīd Latvijā ar zālāju sēklu iegādi ir problēmas. Ja ir interese, zemnieki zālāju sēkas var meklēt SIA «Pasāža» Cēsu rajonā.

G.Kraukle

PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA, KULTŪRA

Kāpēc cilvēki mācās?

mēs uzdotu šādu jaunājumu bērniem, tad nereti dzirdētu atbildes: «Tāpēc, ka vecāki liek to darīt» vai «Skolotāji piešpiež», vai «Mājās nav, ko darīt, tāpēc jāiet uz skolu» (par mācīšanos gan šeit nav runas) un tā tālāk. Vidusskolu lēnu atbildēs parādītos: «Jāsāņem diploms par vidējo izglītību», vai «Gribu iestāties augstskolā» un tamlīdzīgi. Diemžēl retākas būtu atbildes: «Mācos piekš sevis, lai iegūtu zināšanas».

Kāpēc mācās pieaugušie un ko viņi no tā iegūst?

Par pieaugušo motivāciju mācīties liecina Preiļu Sieviešu kluba kursu «Angļu valodas pamati» un «Runā, lasi, raksti angļiski» dalībnieku domas: ieguvu priekšstatus un pamatzināšanas par angļu valodu; iemācījos strādāt ar angļu valodas vārdnīcu; varēšu svešiniekam kaut ko pateikt angļiski; ļoti daudz ko atcerējos no kādreiz mācītā angļu valodā; iemācījos izteicēnius angļiski dažādām dzīves situācijām; ieguvu pārliecību, ka varu runāt angļiski; atjaunoju pirms 30 gadiem iegūtās zināšanas, papildināju vārdu krājumu un labāk iemācījos gramatiku.

Tie, kuri pabeidza kursus «Saskarsmes un ģimenes psiholoģija», dalījās savās pārdomās: tagad spēju paskatīties uz apkārtējo vidi ar citādu skatienu, mierīgāk un bez lieka jūtīguma; sapratu savas kļūdas bērnu audzināšanā; ieguvu sapratni par to, kā jāvada darba kolektīvs un kā jāuzvedas priekšniekiem; ieguvu daudz informācijas par saskarsmes jautājumiem un situācijām; izpratu savu rīcību konfliktsituācijās; ieguvu lietderīgu un interesantu informāciju par ģimenes problēmām; sapratu, ka nav jānervozē par katru sīkumu; daudz uzzināju par vīriešu psiholoģiju; varēšu daudz labāk saprast savus bērnus un mazbērnus; par simts procēntiem cēlās mana pašapziņa.

● Kursu «Runā, lasi, raksti angļiski» beidzēju grupa kopā ar kursu vadītāju, Preiļu 2. vidusskolas skolotāju Nadeždu Tihomirovu (pirmajā rindā vidū).

Kursu «Runā, lasi, raksti latviski» dalībnieces atklāti atzīst: paplašināju savas latviešu valodas zināšanas; man bija iespēja vismaz trīs stundas nedēļā runāt latviski; es vairs nekautrējos runāt latviski; kursi man deva drosmi runāt latviski.

Daudz un nopietni strādāja arī kursu «Biznesa plānu un projektu izstrādāšana» dalībnieki. Viņi atzīst: guvu priekšstatus par projektu rakstīšanu; sapratu, ar kādām problēmām sastopas uzņēmējdarbībā; ieguvu pamatzināšanas ekonomikā, mārketingā, menedžmentā; atjaunoju savas grāmatvedības zināšanas; ieguvu spēcīgu pamatu zem kājām biznesa plānu rakstīšanā.

Tā ir tikai daļa no atbildēm, ko rakstīja cilvēki, kas mācījās sabiedriskās organizācijas «Preiļu Sieviešu klubs» uzsāktā projekta «Izglītības centra izveidošana Preiļos» ietvaros. No šī gada februāra līdz maija sākumam trīs mēnešu laikā pieaugušie vakaros vai sestdienās mācījās. Kursu nobeigumā tika izsniegtas 90 apliecības, vairāki dalībnieki apguva divus un pat trīs kursus. Vai tas bija viegli? Protams, ka nē. Par to liecina arī

fakts, ka kursus uzsāka ap 120 cilvēku. Traucēja aizņemtība darbā, problēmas ģimenē, attālums, jo dalībnieki bija arī no laukiem. Tāpēc jo lielāks prieks ir par tiem, kuriem piešķīra spēku un uzņēmības pabeigt iestāšanos.

Par sniegtajām zināšanām kursu dalībnieki no sirds pateicas kursu vadītājiem: ārstei Ainai Kravalei, skolotājām Silvijai Kivko, Anitai Poplavskai, Nadeždai Tihomirovai.

Domāju, ka ne mazāk svārīga ir arī gaisotne, atmosfēra, kādā noritēja nodarbiņas. Par to liecina kursu dalībnieku atsauksmes: ļoti patika mācību atmosfēra un pasniedzējas griba mācītājus ar prieku; valdīja draudzīga gaisotne, kurā nebija kauns par savu nezināšanu; mācību viela tika pasniegta brīvā, interesantā atmosfērā; ļoti taktiski tika labotas mūsu kļūdas; patika pasniedzējas darba stils un erudīcija.

Tātad cilvēki alkst pēc zināšanām, pēc kontaktēšanās, pēc jaunām prasmēm. Ne velti latviešu tautai ir sakāmvārds «Mūžu dzīvo, mūžu mācies». Ārzemēs lieto terminu «Izglītība mūža garumā». Preiļu rajonā to reāli īsteno

Preiļu Sieviešu klubs un Līvānu fonds «Baltā māja», bet to darīt palīdz mūsu labvēlīs no Niderlandes Harijs Princs. Finansētājs ir Niderlandes labdarības fonds STUW, savas zināšanas un pieredzi sniedz skolotāji no Assenas (arī Niderlandē), atbalsta Preiļu rajona padome, Preiļu un Līvānu novadu domes, NVO Atbalsta centrs.

Ja pieaudzis cilvēks pēc kursiem saka, ka viņam patīcis viss, ka rudenī vēlas turpinājumu, tad domāju, ka viņš nemelo. Viņā ir šī nepiepildītā vēlme mācīties, pilnveidoties un mainīties. Tiem, kuri vēl šaubās, varu citēt rindas no «Dala lamas vēlējumiem»: «Lai katrs no jums sajūt, ka jūsos mīt varenas iespējas un ka, ticot sev un vēl nedaudz piepūloties, pārmaiņas tiešām ir iespējamas, ja vien to vēlaties. Ja jūtat, ka jūsu pašreizējā dzīve ir nepāfikama vai sagādā grūtības, neņemiet vērā negatīvo, bet centieties saskatīt situācijas pozitīvo pusī un iespējas — un tad pūlieties visu vērst uz labu!»

Elita Jermolajeva, Dr. oec., projekta «Izglītības centra izveidošana Preiļos» vadītāja

Katoļu koru dziesmu svētki izskanējuši

2. jūnijā Aglonā no visām Latvijas malām sabrauca katoļu koru dziesmu svētku dalībnieki. Svētku iniciatore bija Aglonas bazilikas kora skolas direktore Ieva Lazzdāne, viņu atbalstīja arī Aglonas pagasta padome un Preiļu rajona padome, kas bija šī pasākuma sponsorī.

Kā «Novadniekiem» pastāstīja Preiļu rajona padomes kultūras darba speciāliste El-

vīra Brovacka, svētku gājiens, kurā piedalījās 14 kori, sākās pie Aglonas katoļu ģimnāzijas, kur pirms 70 gadiem kori pulcējās uz pirmajiem katoļu koru dziesmu svētkiem. Pasākuma norises vietā Aglonas bazilikā dziedātāju kolēktīvi ieradās pa septiņiem vārtiem. Dziedot katra savu dziesmu, satikšanās vietā visi vienojās kopīgā dziesmā par godu Dievam.

Vasarvētku noskaņas miņas ar mūsdienīgām un reizēdziļi reliģiozām melodijām. Koru dziedājums bija perfekts un ļoti saviļojošs, atzina E.Brovacka. Jo patīkamāk, ka dziesmu svētku programmā bija iekļautas arī Preiļu rajonā dzīvojošo autoru dziesmas. Tā dziesmas «Moras zemes klusā molā» autore ir Lidija Agloniete. Viņa svētku dalībniekiem nodeva sveicienus no

vairākiem pirmo dziesmu svētku koristiemi, kuri veselības dēļ nespēja piedalīties atceres pasākumā.

Koristus un svētku dalībniekus uzrunāja V.E. Rēzeknes — Aglonas diacēzes bīskaps Jānis Bulis un Aglonas bazilikas dekanās Jānis Stepiņš.

Dziesmu svētku dalībnieki

aizbrauca mājās ar domu pēc

pāris gadiem tikties vēl.

L.Kirillova

PAŠVALDĪBĀS

Preiļu novada Aizkalnes pagastā

■ MUZEJS CER ATGŪT SENO SKATU. Pamazām sākas darbi Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzeja Jasmuižas filiāles pārveidošanā. Ar vietējo zemnieku piedāvātās tehnikas palīdzību tiek tirīts grāvis, kur pēc tam tiks uzstādīts zedeņu žogs. Muzeja apkārti plānots sakātot tā, lai «Jasmuiža» atgūtu to skatu, kāds muižai bija laikā, kad tur uzturējās jaunais Rainis. Kā «Novadniekiem» pastāstīja pagasta teritorīlās komitejas priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis, muzeja attīstības vīzijas paredz arī viesnīcas numuru ierīkošanu un citas izmaiņas, kas būtu atbilstošas laika garam.

■ ATKRITUMUS SAVĀC CENTRALIZĒTI. Sakarā ar to, ka slēgta pašvaldības atkritumu izgāztuve «Siliņos» (tā vēlāk tiks pilnībā likvidēta), Aizkalnē reizi mēnesī centralizēti tiek savākti sadzīves atkritumi. Ir sastādīts un iedzīvotājiem pieejamās vietās uzlikts novada pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» atkritumu savākšanas mašīnas darba grafiks. Kā uzskata pagasta vadība, tas pagaidām esot pietiekami, taču tiek domāts arī par iedzīvotāju ērtībām. Jau šovasar deputāti plāno iegādāties vismaz desmit lielos atkritumu konteinerus, kuri tiks uzstādīti Līvānu dzīvojamā māju rajonā.

■ PLĀNO KOMUNĀLĀS SAIMNIECĪBAS REMONTUS. Novada pašvaldības uzņēmuma «Atvars» speciālisti plāno šovasar veikt ūdensvada remontu Aizkalnē. Kā «Novadniekiem» informēja teritorīlājā komitejā, daļa ūdensvada būvēta septiņdesmitajos gados, bet daļa — astoņdesmitajos, kad cēla tā sauktās Līvānu mājas. Kopā tā laika ūdensvads nav remontēts, sen nav veikta arī ūdensvada dezinfekcija. Remonts nepieciešams arī ūdens tornim, ieplānota rezerves sūkņa iegāde (tas izmaksā apmēram 600 latus), lai avārijas gadījumā cieņats nepaliku bez ūdens. Ciematā nedarbojas ūdens atdzelzošanas iekārtas. Lai tās sagatavotu darbam, nepieciešami lieli finansiālie ieguldījumi. Līdzšinējās analīzes liecina, ka pagaidām ūdens kvalitāte atbilst normatīviem.

Upmalas pagastā

■ LEMJ PAR ATKRITUMU SAVĀKŠANU. Upmalas pagasta padomes sēdē deputāti izskatīja jautājumu par atkritumu savākšanu. Nolemts slēgt līgumu ar Preiļu pašvaldības uzņēmumu «Saimnieks». Pagasta padomei būs jāatrod līdzekļi desmit atkritumu konteineru iegādei un uzstādīšanai.

■ SASTĀDĪTS PARĀDNIEKU SARAKSTS. Pagasta deputāti pieņēmuši lēmumu visiem iedzīvotājiem, kuri palikuši parādā par ūdens piegādes un kanalizācijas pakalpojumiem, izsūtīt atgādinājumus. Par šo pakalpojumu izmantošanu katram iedzīvotājam jāmaksā 35 santimi mēnesī. Izveidojies parādniekų saraksts, kuru vidū ir arī rekordisti — iedzīvotāji, kas par ūdens piegādi nav maksājuši divu gadu garumā.

■ ATTEIC ZEMES NODOKĻA SAMAZINĀŠANU. Upmalas pagasta padomes sēdē izskatīts Vārkavas katoļu baznīcas iesniegums ar lūgumu samazināt zemes nodokli. Deputāti neuzskatīja par iespējamu šo lūgumu apmierināt, un baznīcas zemes nodoklis netika samazināts.

■ PIĘSKIR PRĒMIJU SKOLOTĀJAI. Padomes deputāti pieņēma lēmumu piešķirt premjū 30 latu apmērā Vārkavas vidusskolas skolotājai Helēnai Pizičai, kurās astoņi audzēknji ieguvuši godalgotas vietas olimpiādēs. Premjū skolotājai tika pasniegta mācību gada pēdējā dienā.

Bez tam no pagasta budžeta līdzekļiem piešķirti 30 lati, lai sešiem skolēniem apmaksātu ceļa izdevumus uz Dabas draugu klubu organizēto nometni Rīgā. Nometnes rikošanas iniciatīva pieder skolotājai Helēnai Pizičai. Viņa arī sagatavojusi nometnes projektu, ar kura palīdzību iegūti līdzekļi. Nometnē piedalīties vairāku rajona pašvaldību skolēni. Vietējās padomes un domes tiek lūgtas segt ceļa izdevumus.

■ DIENAS KĀRTĪBĀ — TRĪS IZLAIDUMI. Upmalas pagasta padomei izlaidumu laikā ir ko padomāt. Nauda jāpiešķir trīs izlaidumiem. Padomes deputāti pa 20 latiem atvēlēja Vārkavas vidusskolas un Vanagu pamatskolas 9. klases izlaidumam, bet 30 latus — Vārkavas vidusskolas 12. klases izlaidumam. Nauda paredzēta izlaidumu sākīšanas izdevumiem. Līdzekļi absolventu dāvanām bija jau iepriekš paredzēti pagasta budžetā.

KULTŪRAS MANTOJUMS

Brīnumzemē. Tepat.

Trīs kilometri no brīnumzemes

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības rajona inspektore Inese Stūres pavadībā uzsākam ceļu uz Krupenišķu pilskalnu. Inesei rokās detalizēta karte. Meža ceļš, kurā nogriežamies no Daugavpils — Rēzeknes šosejas, nepārtraukti sazarojas. Inese skatās kartē, atceras iepriekšējās reizes, kad braukusi ar zemes mēriņiem un kopumā uzteic žurnālistus par pacietību un nekurnēšanu. Māju nav. Apkārt kārtīgs sils, — smilšaini ceļi, priedes, kreimeņi laukumi un melleņu klajumi. Esot arī čūskas, «iepriecina» Inese. Par ērku klātbūtni nemaz nešaubāmies.

Pie kāda ceļa atzarojuma pavadone sāk pārdomāt. Pagriežam pa kreisi. Turpat ir mazs klajumiņš ar kādām īkām. Ejam aprunāties. Kopumā šis meža nostūris ar ceļu, kas ved uz Krupenišķiem, atrodas kaimiņu rajonā, tāpēc mājas saimnieki, pensionāri Klaudija un Aleksandrs Nikandrovi stāsta, ka viņi esot Feimāju sādžas iedzīvotāji. Precīzāk — vasarnieki. Dzīvojot Rīgā, bet vasaras pavadot te, prom no civilizācijas, mežā. Tik ļoti ļoti velkot uz dzimto pusi, uz Krupenišķiem, ka bijuši ar mieru nopirkš šo pusmāju, kur pavadīt vasaras. Klaudija labi pārzina Krupenišķu apkārtni. Pie pilskalna kopā ar vecākiem dzīvojusi līdz 11 gadu vecumam. Vai nespokoja? Pati nerēdzējusi, bet māte gan stāstījusi par spokiem. Viņa ejot savās gaitās, te no nekuřenes sazinās kāds sivēns skrien. Te akmens pats no sevis vejas. No tādām vietām steigusies ātrāk prom.

No jauna pareizi parādītais ceļš ved tālāk mežā. Neticam savām acīm. Starp priežu stumbriem parādās pa kādai ziedošai akācijai. Cerīņu skupsnas. Klāvas. Abās pusēs sākas lapeglu audzes. Lapēgles mūszemē neaug brīvā dabā. Kas simtiem šo koku sadēstījis taisnās rindās mežā vidū?

Beidzot ir klāt Krupenišķu pilskalns. Tā nokājē likumo upīte — Smorodnaka, bet kurā tās krastā ir robeža starp Rēzeknes un Preiļu rajoniem, tā arī paliek neuzzināts. Smorodnaka ietek Zolvas ezerā. Krupenišķu pilskalns ierīkots uz šaura kalna muguras, kas ar dienvidgalu vērsts pret ezeru. Pilskalna plakums stipri noarts, tagad tikpat kā izzuduši grāvjī un valnī. Arī ieeja nav saglabājusies, bet pilskalnu pētnieki uzskata, ka tā varētu būt bijusi no dienvidu gala. 1925. gadā arheoloģijas specialists E. Brastiņš atradis māla trauku lauskas, oglītes, apdegušus māla gabalus, akmeņu drumslas, akmens vērpjamās vārpstas skrīmeli. Par pilskalnu ir nostāsts, ka tajā glabājoties nauda. Rietumu

Turpinām «Novadnieka» lasītāju iepazīstinašanu ar valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem. Šoreiz — Rušonas pagasta. Pavisam šajā pagastā ir 12 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi, pieci valsts nozīmes arhitektūras un vismaz 12 vietējās nozīmes aizsargājamie objekti. Ja palūkojas Latvijas kartē, kurā norādīti vēstures pieminekļi, redzams, ka ar tiem visbagātākā ir Latgale, kas apliecinā, ka visi latvju zemes iedzīvotāji būtībā cēlušies no latgalu ciltīm. Bet Latgalē savukārt tāds aizvēsturisku

vietu sakopojums koncentrēts Rušonas un Aglonas apvidū.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā no Rušonas pagasta iekļauti Šnepstu pilskalns ar apmetni, Kateggrades un Krupenišķu pilskalni, Ludvigovas senkapi II, Ludvigovas senkapi (Bogomolkas kalns), Kurtoša pilskalns, Kristapēnu senkapi un apmetne, Pokšānu senkapi, Rušenicas pilskalns, Liepu salas apmetne, Upurkalns ar akmeni — kulta vieta, Spuldziņu melnais kalns — kulta vieta, Rušonu katoļu baznīca un tās apbūve, klosteris, zogs.

● Tikai zinātājs un speciālists šajā mežā audzē spēj atrast Krupenišķu pilskalnu.

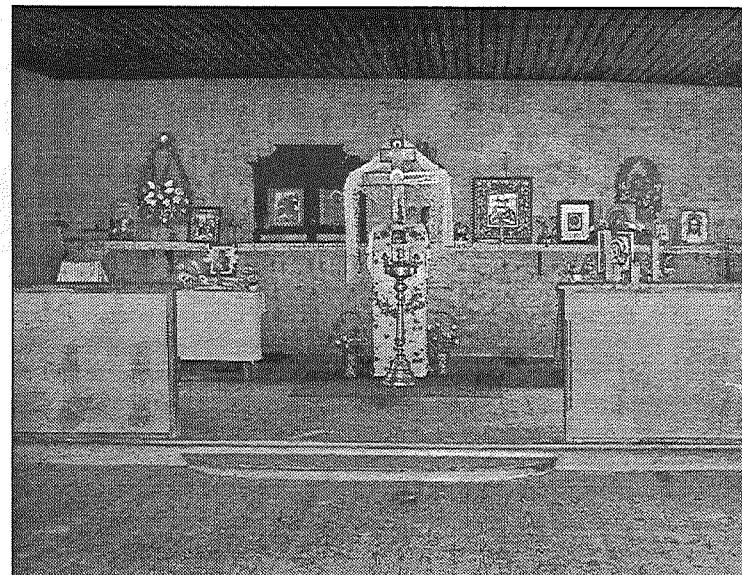
malā redzama liela bedre, ko izrauši apslēptās mantas meklētāji.

Pilskalns vēl pirmās Latvijas laikā bijis gluds un labi skatāms. Tagad tas apaudzis kokiem. Ja ne Ineses, tam mierīgi aizbrauktu garām. Jā, kad Inese izrāda un izstāsta, patiesi saskatāms, ka kalna formas veidošanā savu roku piedikuši cilvēki. Latvijas pilskalnu hierarhijā tam ir diezgan ievērojama vieta. Tas ir samērā liels un pēc visiem parametriem viens kārtīgs pilskalns, uz tā dzīvojuši cilvēki. Kopā ar citiem Latgales pilskalniem tas apliecinā, ka vēlājā dzelzs laikmetā šeit ir bijis blīvi apdzīvots novads ar augsti attīstītu kultūru. Periodā no 8. līdz 13. gadsimtam pilskalni tika veidotai kā nocietinātas apmetnes un dzīves vietas latgalu ciltīm. Nemot vērā analogiju ar visu šīs teritorijas apdzīvotību, saka Inese Stūre, uz Krupenišķu pilskalna senie latgalji ir dzīvojuši 9.-11. gadsimtā.

Diemžēl ļoti ilgi vēlākajos gadsimtos pilskalns ir tīcis lauksaimnieciski apstrādāts, noarts. Pats galvenais, — tas vēl pilns ar arheoloģijas noslēpumiem, jo ir tikpat kā nepētīts.

Atpakaļceļā pagriezieni vairs nav jāuzmana tik saspringti. Tādēļ pagūstam caur kokiem pamaniņt vienu otru jumtu. Cerībā satikt kādu dzīvu dvēseli iegriežam dažos sānceliņos. Ēkas ir vientuļas un nobijušās. Tās saredz savu nākotni meža draudīgumā — lēnu sabrukšanu. Durvīm priekšā atlēgas. Logos samērā jaunas gardīnes. Kokgriezumi uz aplodām. Ar zāli aizauguši pagalmi. Vecticībnieku krusts uz ieejas durvīm. Pret ļaujiem nodomiem varbūt arī pāsargā, bet ne pret iznīcību.

Vēl viens uzkalniņš, — un maza vecticībnieku baznīča. Iekšā mākslīgo ziedu vijas un buķetes. Svētie un ikonas appušķoti. Izšūti dvieļi. Sveces. Krusti. Nekrāsota koka grīda. Viss tīrs un sakārtots, bet tāda pamestība, ka klūst pavismē neomulīgi. Šķiet, iznāks kāds meža gars, pa klusos aizcirtūs dur-

● Kur esat jūs, šajā baznīcā kristītie, laulātie, iesvētītie?

bi. Kad atnākusi padomju vara, visi jaunie devušies prom, uz pilsetām. Arī viņš. Visu mūžu Rīgā nodzīvojis. Tagad vecumdiens tā sailgojies pēc dzimtās puses, ka nopircis mājiņu desmit kilometrus attālajā Rogozovkā. Tagad braucot ar sievu un māsu uz kapsētu. Tur viņa tēvs, māte un citi tuvkie. Klāt Troica (Vasarsvētki), jāsakopj kapi. Baznīcā dievkalpojumi vairs nenotiekot, tikai kapsētā.

Jā, viņš zina arī par lapeglēm. Iestādītas kolhozu laikos. Te un tur, un visapkārt taču bijis kļājums, arāmzeme. Mežs pārņemis vēlākos gados.

Legendas par Krupenišķu pilskalnu? Kādas tur leģendas, saka satiktais ceļavīrs, ja paša tēvs ar brāļa dēlu, saklausījušies večuku nostāstus, gājuši apslēpto mantu meklēt. Rakuši. Pusnakti kaut kas iešalcies, iegaudojies, atskrējis vēlns. Viņi aizmukuši. Dārgumu vairāk negribējies, arī vēlāk ne. Droši vien isto vietu nezinājuši. Vieni stāstījuši — tur, otri apgalvojuši — te. Tagad viņa mazbērni taisoties un nevarot vien iztaisīties atbraukt un paraknāties. Ja nu paveicas?

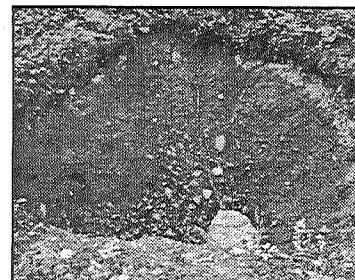
Automašīnas spidometrs rāda, ka atpakaļceļā no Krupenišķu pilskalna līdz Rēzeknes šosejai esam nobraukuši 3,5 kilometrus. Tikai. Telpā — tuvu. Bet laikā? Dzelzs laikmets, vecticībnieku apmetņu veidošanās Latvijā, pirmā brīvvalsts, padomju laiki. Īsts vēstures kokteilis. Tik vien kā jānokāpējo šosejas un jāsādūšojas pirmajam solim brīnumzemē.

Cik labi, ka pasaulē pietiek entuziastu

Nedaudz kilometru pa šoseju, un atkal pagrieziens mežā, maģistrāles otrajā puse. Un šoreiz — bez mašīnas. Rušenicas pilskalns pieļaiž tikai kājāmgājējus. Tos, kuri ir ar mieru pārbrist slīkšņu. Kas to pārvār, par izturību tiek apbalvoti ar glužu tacīju, ar ziedeošām mugurenēm, kas atgādina

Novadnieks

Trešdiena, 2001. gada 6. jūnijis

● Cilvēki visā nopietnībā cer atrast apslēptus dārgumus. Šī bedre Rušenicas pilskalnā izrakta pirms gada vai dieniem. Foto: M.Rukosujevs

vis aiz muguras, un neviens pat neuzzinās, kur satrūd nabaga žurnālistu kauliņi. Kas to lai zina, varbūt pat mobilajam telefonam šeit nav uzveršanas zonas. Steigšus un kļusinām atmuguriski kāpjos uz durvju pusē un ārā laimīgi uzelpoju. Kur visi šejienieši? Vienalga, Feimāju vai Rušonas pāgasta iedzīvotāji, bet kur gan tie ir?

Te pārdesmit soļu aiz baznīcīnas. Krusts pie krusta, piemineklis pie pieminekļa. Vienāds uzvārds uz veselām kopiņu rindām, sešos septiņos kapos guļ vienas dzimtas piederīgie. Kapsēta uzkopta, ir ziedi. Kā man reiz teica kāds izglītības darbinieks? Ja kādā vietā slēdz skolu, pēc 25 gadiem tur slēgs baznīcu, bet pēc 50 — kapsētu.

Uz šaurā meža celiņa pretī brauc vieglais auto. Vicinām ar roku, aicinām pieturēt. Mazliet piesardzīgi, kā nekā sveši cilvēki mežā, no automašīnas izķāp vīrs gados. Jā, viņš var atbildēt uz vienīm mūsu jautājumiem. Vēl vairāk. Viņš nekautrējas par valgumu savās acīs, nedz arī dalīties tajā, kas tik smagi nospiež sirdi.

Ribakovs Ievans Moisejevičs. Pēc krievu paraduma vecais vīrs ar cieņu stādās priekšā. Te, pie Krupenišķiem viņš dzimis un uzaudzis, toreiz tas skaitījies Preiļu rajons. Vesels vecticībnieku ciems te bijis, 32 mājas. Daudz arāmzemes. Pārtikušas saimniecības. Pirmās Latvijas laikā dzīvojuši la-

milzīgas kreimenes, ar ziņām par īstājām brūkleņu vietām.

Rušenicas pilskalns atšķiras no Krupenišķu pilskalna ar to, ka tas ir societinājuma pilskalns ar militāru nozīmi un netika izmantots pastāvīgai dzīvošanai. Izveidots smilšu kauprē Rušas upes stāvkrastā. Tā ir ļoti izdevīga vieta zemes šaurumā starp Rušona un Zolvu ezeriem. Caur šo šaurumu pāri upēi veda vienīgais iespējams ceļš uz ziemeļiem, jo savādāk būtu jāapbrauc lielais Rušona ezers vai ezeru sistēma ap Zolva ezeriem. Ziemeļrietumu pusē tas no kauprēs turpinājuma atdalīts ar trijiem valnjiem un grāvjiem, gar kuru malu pilskalnā ved ieeja. Valnji un grāvju sistēma apjōz arī pilskalna dienvidu malu. Otra ieeja bija caur dienvidu valnjiem. Pilskalna izmantošana attiecīma uz 8.-11. gadsimtu. Iespējams, ka vēlākos viduslaikos tas pildījis ceļa societinājuma funkcijas, jo cauri Rušoniem gāja vecais ceļš uz Rēzekni. Te atrastas uz vēlākiem viduslaikiem attiecīmās senlītas un arī pats kalns nostāstos saistīts ar brunniekiem. Atšķirībā no citiem, Rušenicas pilskalns nekad nav bijis lauksaimnieciski apstrādāts. Līdz ar to ir saglabājies neskartā veidā.

Entuziastu grupa Rēzeknes augstskolas docenta Jāņa Mežinskā vadībā ir izstrādājusi pilskalna sakopšanas projektu. Paredzēts izveidot māciņu taku, kas aptvertu vairākas tēmas: arheoloģiskās vērtības, dzīvā daba, ģeoloģija, kā arī atklāt ainavu uz ezeru. Te no vērojama unikāla parādība. Rušas upe, kas savieno abus ezerus, brīžiem tek uz vienu, bet brīžiem — uz otru pusi. Tas atkarīgs no ūdens līmeņa vienā vai otrā ezerā.

(Nobīgums par Rušonas pagātā esošajiem valsts aizsardzības kultūras pieminekļiem kādā no turpmākajiem «Novadnieka» numuriem.)

L.Rancāne

KAIMINU RAJONOS

● BALVU RAJONĀ

Cik labi, ka nedega pa īstam

Vīļakas pamatskolā atskanēja brīdinājuma signāls. Pa vienu no trešā stāva logiem vēlās dūmu mutuli. Pēc neilga brīža skolas pagalmā, sīrēnām kaucot, viena pēc otras iebraca piecas ugunsdzēseju mašīnas. Noskaidrojās, ka Vīļakas pamatskolā notika Valsts ugunsdzēšības un glābšanas dienesta Balvu nodaļas garnizona mācības. Tādas tiek organizētas reizi ceturksnī dažādās rajona vietas. Tajās ugunsdzēseji nostiprina prasmi veikti un pareizi rīkoties ugunsgrēka gadījumā. Strādājot skolā vai kādā citā objektā, kurā ir daudz cilvēku, svarīgi veikt ātru un drošu evakuāciju. Reizē iedzīvotāji iepazīstas ar ugunsdzēseju darbu un iegūst praktiskas zināšanas par to, kā rīkoties ugunsneklimes gadījumā.

Šajās mācībās skolēni no skolas ēkas tika evakuēti pusotras minūtes laikā. Ugunsdzēseju mašīnas no Vīļakas un Balviem ieradās

operatīvi. Tika imitēta cietušo meklēšana un evakuācija no piedūmotas telpas.

Kā novērtēja mācību trausmes rīkotāji, problēmas bija ar ūdens ņemšanas vietām. Agrāk ūdeni ugunsgrēka dzēšanai ņēma no ezera. Tagad, lai pie tā nokļūtu, jāšķērso privātpašums. Rezultātā tiek zaudēts laiks. Šoreiz izmantota rezerves ūdenskrātuve, kas atrodas pašā. Rezultātā vienai mašīnai radušās problēmas ar ūdens ņemšanu, jo līnijas garums pārsniedza 200 metrus. Ja būtu reāls ugunsgrēks, ņemtu talkā policiju, slēgtu valā privātpašnika vārtus un izmantotu tuvāko ūdenskrātuvi.

2,5 tonnas ūdens, kas tiek atvestas cisternā, tiek izlietotas nepilnās piecās minūtēs. Ja pa šo laiku otrs mašīna nav pieslēgusies ūdens ņemšanas vietai, liesmas pēc brīža atkal pieņemas spēkā un darbs jāsāk no jauna.

Mācību laikā gūtās iemaņas ik-dienā jāpielieto ne tikai ugunsdzēšības un glābšanas dienesta darbiniekiem, bet arī iedzīvotājiem.

Nav lieki jādomā, sākt evakuāciju vai nē. Ja konstatēta aizdegšanās, jārīkojas saskaņā ar noteikumos izstrādāto plānu. Lai nav jā-piedzīvo situācija, kāda bija Balvu pilsētas ģimnāzijā, kad, ugunsdzēsējiem atbraucot uz notikuma vietu, tika jautāts, vai nepieciešama skolēnu evakuācija. Tai vajadzēja būt jau notikušai.

Balvu rajonā domā par bērnu vasaras nometnēm

Balvu rajonā šovasar tiks organizētas astoņas nometnes. Piemēram, vienu no tām organizēs Tilžas vidusskolas skolotāju kolektīvs un divas — Tilžas baptistu draudze.

Vides izglītojošā nometne «Mēs — Tilžas upes krastos» būs bezmaksas nometne 25 bērniem. To finansēti albalsta Vides aizsardzības fonds un vietējā pašvaldība. Vienu nedēļu tilzenieši pētīs upes kvalitāti un noteiks upes posmos atrasto dzīvnieku un augu sugas. Nometnes noslēgumā jaunieši

izstrādās zinātniski pētniecisko darbu, par ko informēs Tilžas pasažu sabiedrību, kā arī izdos informatīvo biletenu «Tilžas upes mūsu dzīvē». Tilžas baptisku draudze un Evanģelistu apmācības centrs Tilžā plāno noorganizēt divas nometnes: kristīgo un angļu valodas nometni. Šo nometņu organizators Aigars Jecsis stāsta:

«Aplams ir uzskats, ka kristīgā nometnē tiek uzņemti noteiktas konfesijas bērni. Uzņemam visus — arī neticīgos. Un arī tos bērus, kuri tiek dēvēti par lielākajiem palaidījiem un huligāniem. Tie ir mani miljākie bērni, jo, atrodot parreizu pīeeju, šie bērni klūst par vislabākajiem nometnes kārtības uzturētājiem — palīgiem. Kristīgās nometnes tēma: Dieva atklāsme — dabā, Biblē un caur savu dēlu Jēzu Kristu.

Plānots, ka angļu valodas nometnē piedalīsies jauniešu grupa no Amerikas. Vasaras nometni «Raibās dienas» rīko Balvu sākumskolas skolotāji. Tā būs bēriem vecumā no

sešiem līdz desmit gadiem.

Kā katru gadu, arī šovasar Balvu rajona bērnu un jauniešu centrs rīko dienas nometni «Bītīte». Tajā būs iespēja strādāt ra-došajās nometnēs, izpausties mūzikā, dejā un sportā.

Bet vislielākā nometne paredzēta Vīļakā. Tilžas evanģelistu apmācības centra bijušie studenti organizē nometni «Cēlš pie Dieva». Tā varēs uzņemt pat līdz 100 jauniešiem vecumā no 12 gadiem. Nedēļas laikā šeit bērni studēs bībeli, sportos, klausīsies mūziku un tamlīdzīgi. Piedalīsies jauniešu grupa no Origonas (Amerika).

Vairākas Balvu rajona bērnu vasaras nometnes vēl ir projektu līmeni, un to liktenis izšķir tiesību vākajā laikā, kad klūs zināms, vai tām piešķirs finansējumu. Kopumā vasara Balvu bēriem solās būt bagāta ar nometnēm. Tās ir gan bezmaksas, gan arī maksas nometnes atkarībā no tā, kas nometni finansē.

«Vaduguns»

● JĒKABPILS RAJONĀ

Prieks par visu, kas izdodas

Dievs ir bijis dāsns pret aknītiesu Miķēnu dzimtu, kurā bez slavenā tēlnieka Jozā Mikēna ir airāki mākslas zinātnieki, arhitekti un arī amatiermākslinieki. Viens no viņiem — Jāzeps Miķēns — dzīvo Viesītē, sava tēva nājās.

— Līdz aiziešanai pensijā (nostrādāju pēc Rietumu standartiem līdz 65 gadu vecumam) dzīvoju kopā ar meitas ģimeni Siguldā, bet tagad man labāk patik šeit, gribas mieru un savu kārtību. Ja sāku gleznot, nevaru vakarā visu novākt, jo no rīta atkal vajadzēs šmucēties. Saprotu, ka citiem tāda kārtība nepatik, tāpēc labāk dzīvoju te, — stāsta Jāzeps Miķēns. Viņa maizes darbs bijis agronomija un ekonomika (tajā iegūts doktors grāds), bet vaļasprieks — vē-

ture, gleznošana, arī galdniecība. — Mani priece viss, kas man izdodas neatkarīgi no jomas. Lūk, arī šajā istabā viss, izņemot skapi, ir manis paša gatavots, — stāsta Jāzeps Miķēns un norāda uz galdinjiem, stāvlampu un galda lampu.

Pirma portretu Jāzeps Miķēns uz-

gleznojis vēl pirmsskolas vecumā, bet, kad mācījies pamatskolā, skolotājs Popels, kam, iespējams, bijis slinkums strādāt, sūtījis viņu uz jaunākajām klasēm mācīt zīmēšanu. Lai arī zīmēšana Jāzepam veikusies un arī brālens Jozās Miķēns aicinājis studēt Vilņas Mā-

slas akadēmijā, Jāzepu nav vili-nājusi profesionāla mākslinieka karjera.

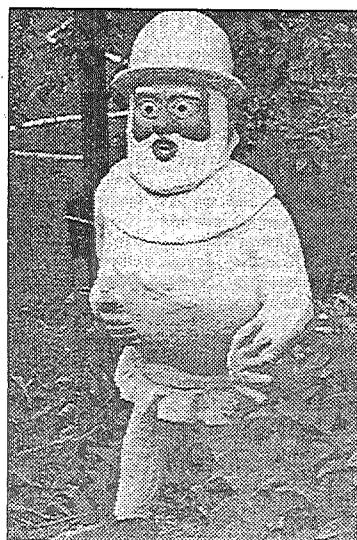
— Māksliniekam jābūt no rīta līdz vakaram pārņemtam ar to, ci-tādi viņš ir tikai amatieris. Man iedvesmas brīži ir reti, dažreiz pat veselu gadu neko neuzgleznoju. Negribēju būt amatieris, — tā savu izvēli pamato Jāzeps Miķēns un pie-bilst, ka gribējis klūt par arhitek-tu, bet tas nav izdevies valsts poli-tikas dēļ.

— Pēc kara pabeidzu lauksaim-niecības tehnikumu. Tikai diviem no visa kursa izsniedza diplomas ar tiesībām studēt, arī man. Nokār-toju zīmēšanas eksāmenu Arhi-tektūras fakultātē, bet, lai kārtotu citus, man vajadzēja lauksaimniecības ministrijas atlauju, jo pēc plāna man nācas studēt politeko-nomiju vai agronomiju. Gāju pat pie Kirhenšteina atlauja prasīt, bet viņš tikai čerkstošā balsī nopīkstēja: «Ja jau ministrs tā ir izlēmis, neko nevar grozīt». Tā nu kļuvu par agronomu.

Vislabāk man patik gleznot ar eļļas krāsām. Ar akvareli ir grūtāk, jo jāstrādā, kamēr plūst, turklāt žūstot tas maina krāsu. Vislielākā bauda ir, kad granīts padodas. Izrādās, tas nemaz nav tik ciets un ne jau ar milzīgu āmuru tas jā-kāj, bet lēnām ar nelieliem rīkiem. Akmens drūp kā cukurs. Esmu izkalis pāris profilus granītā.

Arī trim Jāzepa brāļiem esot mākslinieciskas dotības, bet tikai jaunākais ar to pelnot maiizi, rasē-dams ar tušu tehniskos zīmēju-mus grāmatām. Jāzepam ir prieks, ka arī mazbēriem kaut kas ticis no Miķēnu talanta, jo mazdēls pašlaik gatavojas stāties Latvijas Mākslas akadēmijas dizaina no-daļā. Viņš atzīst, ka tas ir viens no lielākajiem priekiem dzīvē — redzēt meitas un mazbēru sasnie-gumus, lai arī vismazākos. Vēl sīmajam kungam prieku sagādā-puķes, sakopta apkārtne, bet ap-bēdina cilvēku negodīgums.

«Brīvā Daugava»

● Mājas pagalmā viesus laipni sagaida saimnieka darinātais rūķis.

● «Ja kādam mana glezna patik, es to tūlit uzdāvinu, tā mani darbi aiziet pasaulē,» stāsta Jāzeps Miķēns.

● KRĀSLAVAS RAJONĀ

Jaunās tehnoloģijas

Uz Krāslavas ģimnāzijas bāzes izveidotajā reģionālajā datorcentrā strādā iestādes enerģiski ļau-dis. No Latvijas Izglītības infor-matizācijas sistēmas līdzekļiem centrs nesen iegādājies jaunu portatīvo multimediju projektoru, kas izmaksājis aptuveni 4000 latu. Tas ir pirmsais un pagaidām vienīgais aparāts rajonā, arī par tā pielieto-šanas iespēju trūkumu sūdzēties nevar.

Centra vadītājs Gunārs Japiņš informē, ka multimediju projek-toru galvenokārt paredzēts iz-mantot datoru apmācības kurso-s, kā arī dažādos pasākumos un prezentācijās. Aparāts aprīkots ar tālvadības pulti, komplektā ir liels ekrāns. Projektoru būtiskākās iespējas: jebkura videoieraksta projec-tēšana uz lielā ekrāna un da-tora monitorā redzamā attēla, tek-sta, grafikas atainošana.

«Ezerzeme»

LIKUMĀBA, INFORMĀCIJA

CSDD INFORMĀCIJA

Par transportlīdzekļu valsts ikgadējo tehnisko apskati

Tehniskās apskates mērķis ir periodiski kontroleit transportlīdzekļu tehnisko stāvokli un tā aprikojumu, vienlaikus aktualizējot transportlīdzekļu reģistru, transportlīdzekļu vadītāju reģistru un atklājot meklēšanā esošos transportlīdzekļus, kā arī veicot tiesību akto noteiktās, ar transportlīdzekļu piedalīšanos ceļu satiksmei saistītās kontroles funkcijas (nodevu nomaksas, transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas nomaksas).

Tehniskā apskate veicama ne vēlāk kā piecas dienas pēc transportlīdzekļa pirmreizējās reģistrācijas un turpmāk ne retāk kā vienu reizi gadā. Pasažieru komercpārvadājumiem izmantojamiem līdzekļiem tehniskā apskate veicama ne retāk kā divas reizes gadā. Lai nodrošinātu tehnisko apskaušu skaita vienmērīgu sadalījumu kalendārā mēneša ietvaros, datums tekošajā gadā vai nākošā gada tajā pašā kalendārajā mēnesī, līdz kuram jāveic nākošā tehniskā apskate, tiek nozīmēts ar speciālas daitorprogrammas palīdzību.

Tehnisko apskati veic CSDD vai CSDD šim nolūkam akreditēta juridiska persona tikai speciāli šim nolūkam paredzētajās vietās — tehniskās apskates vietās. Tehniskā kontrole iedalās trīs pārbaužu veidos — pamatpārbaude, atkārtotā pārbaude un papildpārbaude.

Pamatpārbaude ir transportlīdzekļa tehniskā stāvokļa un tā aprikojuma pārbaude. Pēc transportlīdzekļa īpašnieka (vadītāja) pieprasījuma pamatpārbaudes laikā papildus tiek novērtēta transportlīdzekļa tehniskā stāvokļa un tā aprikojuma pārbaude, kad tehniskā apskate jau veikta iepriekš un transportlīdzeklim ir derīga tehniskās apskates uzlime (talons), ja transportlīdzekļa īpašnieks (vadītājs) vēlas tehniskā stāvokļa un aprikojuma novērtēšanu atbilstoši starptautisko noteikumu prasībām, kā arī gadījumos, ja transportlīdzeklim ir derīga tehniskās apskates uzlime, bet jāveic tahogrāfa tehniskā stāvokļa kontrole, lai saņemtu atļauju iekšzemes pārvadājumiem.

Veicot transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa un tā aprikojuma kontroli, konstatētie trūkumi vai bojājumi tiek novērtēti atkarībā no to nozīmīguma:

■ siks trūkums vai bojājums, kas tieši neietekmē satiksmes drošību — 1;

■ būtisks trūkums vai bojājums, kas var ietekmēt satiksmes drošību — 2;

■ bīstams trūkums vai bojājums, kas apdraud satiksmes drošību — 3.

Ja vienam un tam pašam trūkuma vai bojājumam iespējami vairāki vērtējumi, transportlīdzekļu tehniskās kontroles inspektors (ekspertrs) novērtē trūkuma vai bojājuma nozīmīgumu, vadoties no tā faktiskās ietekmes uz satiksmes drošību.

Atkarībā no konstatēto trūkumu vai bojājumu nozīmīguma transportlīdzekļa tehniskais stāvoklis un tā aprikojums kopumā

tieka novērtēts ar vienu no šādiem novērtējumiem:

■ pārbaudītajam transportlīdzeklim nav konstatēti trūkumi vai bojājumi, tas ir tehniskā kārtībā un atbilst satiksmei drošības un apkārtējā vides aizsardzības prasībām — 0;

■ ir konstatēti sīki trūkumi vai bojājumi, kas tieši neietekmē satiksmei drošību un apkārtējo vidi — 1;

■ konstatēti būtiski trūkumi vai bojājumi, kas var ietekmēt satiksmei drošību un apkārtējo vidi — 2;

■ ir būtiski bojājumi vai trūkumi, kas apdraud satiksmei drošību un apkārtējo vidi.

Tehniskās apskates uzlīmi piešķir vai talonu izsniedz par maksu bez transportlīdzekļa tehniskās kontroles veikšanas šādos gadījumos (iepriekš pārliecinoties par uzskaites datu atbilstību transportlīdzekļu reģistrām):

■ jaunam transportlīdzeklim, kas izgatavots tekošajā vai iepriekšējā gadā — sešu mēnešu laikā pēc pirmreizējās reģistrācijas Latvijā;

■ ja iepriekš izsniegta spēkā esošā tehniskās apskates uzlime (talons) ir nozaudēta vai bojata;

■ ja mainījušies transportlīdzekļa uzskaites dati, kas tiek norādīti transportlīdzekļa tehniskās apskates uzlimei.

Ja transportlīdzeklim ir acīmredzami trūkumi vai bojājumi, inspektors drīkst pieņemt lēmumu piešķirt tehniskās apskates uzlīmi vai izsniegt talonu tikai pēc trūkumu vai bojājumu novēršanas.

CSDD Preiļu nodaļas tehniskās apskates stacijā ir arī iespējams veikt transportlīdzekļa (ar pilnu masu līdz 3,5 tonnām) ritošās daļas, balstiekārtas un apgaismes ierīču diagnostiku, kā arī benzīnmotoru un dīzelmotoru atgāzu kontroli. Maksa par diagnostiku ir tāda pati kā par pamatpārbaudi (Ls 7,79), toties auto saimniekiem ir pilnīga skaidrība, kādas vairāk jānovērš, lai braucamais būtu pilnīgā kārtībā.

Atkarībā no konstatēto trūkumu vai bojājumu nozīmīguma transportlīdzekļa tehniskais stāvoklis un tā aprikojums kopumā

kajai autovadītāja apliecībai, kā arī mašinas tehniskajai pasei. Uz visiem transportlīdzekļiem jābūt uzlīmē ar valsts starptautisko apzīmējumu (LV). Iecelot Belģijā, ceļa nodoklis nav jāmaksā.

Belģijā ir atļauts pārvietoties transportlīdzekli ar tonētiem stikliem, ja to pieļauj autotransporta reģistrētāvalstī noteiktie tehniskie parametri. Obligāta prasība ir lietot drošības jostas transportlīdzekļos, kuri ar tām ir aprīkoti.

Uz visiem ceļiem pastāv ātruma ierobežojumi. Uz automaģistrālēm ar četrām un vairāk braukšanas

joslām maksimālais pieļaujamais braukšanas ātrums ir 120 kilometri stundā, bet uz pārējiem autoceļiem — 90 kilometri stundā. Apdzīvotās vietās atļautais braukšanas ātrums ir 50 kilometri stundā.

Ziemas laikā izmantot ziemas riepas nav obligāts noteikums, tas ir pēc vadītāja ieskatiem. Tomēr riepas ar radzēm Belģijā atļauts lietot no 1. novembra līdz 31. martam. Maksimālais pieļaujamais svars transportlīdzekļiem, kuriem var būt riepas ar radzēm, — 3,5 tonnas. Ne mikroautobusi, ne autobusi, ne kravas automaši-

Uz nārām izdevīgi spēlēt loterijā

Amerikānu ieslodzītais Nils Greiss sapņo iziet brīvibā. Tur viņu sagaida bankas rēķins uz apālu summu 100 tūkstošu dolāru apmērā. Viņš tos laimēja loterijā, kamēr izcieta sodu. Laimīgo biletī Greiss iegādājās vēl līdz tam, kad iesplāva sejā policis, par ko arī iesēdās aiz restēm. Naudu pēc pilnvaras saņēma viņa tēvs.

POLICIJAS ZINĀS

Mājlopi izbradāja sējumus

23. maijā saņemts iesniegums par to, ka Turku pagasta «Vid-solā» Ivara G. mājlopi izbradājuši K.L. piederošos sējumus. Sastādīts administratīvais protokols.

Nepakļāvās policijas darbiniekiem

23. maijā Preiļos uz Kārsavas ielas Voldemārs K. ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

Satiksmes negadījumi

23. maijā ceļa Rīga — Dau-gavpils 169. kilometrā automašīnas BMW 316 vadītājs Juris A. netika galā ar savas automašīnas vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāts transportlīdzeklis, cilvēki negadījumā nav cietuši. Sastādīts administratīvais protokols.

24. maijā ceļa Rīga — Dau-gavpils 179. kilometrā notika sa-dursme starp automašīnu Opel Kadett, kuru vadīja Aleksandrs G., un VW Passat, kuru vadīja Natālija V. Bojātas automašīnas, cilvēki nav cietuši. Sastādīts administratīvais protokols.

29. maijā ceļa Krāslava — Preiļi — Madona 37. kilometrā automašīnas Fiat Regata vadītājs Vitolds M., izbraucot uz galvenā ceļa, izraisīja sadursmi ar automašīnu Peugeot 406. Arī šajā negadījumā bojātas abas automašīnas, cilvēki nav cietuši. Neuz-manīgajam Šoferim sastādīts administratīvais protokols.

Neaudzina bērnus

25. maijā reģistrēts iesniegums par to, ka Līvānos, Krustpils ielā 40 dzīvojošā Ilga N. nepilda sa-vā nepilingadīgā dēla audzināšanas pienākumus. Par to sastādīts administratīvais protokols.

Bez cīršanas apliecinājuma

25. maijā reģistrēts iesniegums par to, ka Mihails L. Riebiņu pagasta Novino šī gada martā bez cīršanas apliecinājuma V.A. pie-derošajā mežā bija nocirtis 16

kokus. Sastādīts administratīvais protokols.

Nozagts televizors

26. maijā Aglonas pagasta Lo-potās no P.D. mājas nozagts televizors. Ierosināta krimināllieta.

Zādzība Jersikas pagastā

28. maijā reģistrēts iesniegums par zādzību Jersikas pagasta «Pilskalnā». Ivars R. 16. maijā konstatēja, ka pie kafejnīcas atodošajai saimniecības ēkai uzlauztas durvis un pazudušas desmit pudeles ar alkoholiskajiem dzērieniem. Par notikušo ierosināta krimināllieta.

Tirgoja nederīgas zāles

28. maijā Līvānos, Rigas ielā 64 aptiekā, kas pieder SIA «Zaļ-apteka», realizācijā konstatētas zāles, kurām beidzies realizācijas termiņš. Sastādīts administratīvais protokols.

Zādzība Līvānos

29. maijā reģistrēts iesniegums par to, ka 13. maijā Līvānos, Lāc-plēša ielā 25 no R.D. dzīvokļa nozagts televizors un mūzikas centrs. Ierosināta krimināllieta.

Gimenes skandāli un huligānisms

26. maijā Preiļos, Upiša ielā 10 Anna L. izdarīja huligāniskas darbības pret S.V. Izteiks ofi-ciāls brīdinājums.

26. maijā Līvānos, Rīgas ielā 221 Juris J. alkohola reibumā iz-darīja huligāniskas darbības pret A.K. Sastādīts administratīvais protokols.

29. maijā Galēnos, Parka ielā 4 Jānis B. izdarīja huligāniskas darbības pret I.C. Sastādīts adminis-tratīvais protokols.

31. maijā Līvānos, Vecticibnieku ielā 17 Aigars V. alkohola reibumā sarikoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

2. jūnijā Preiļos, Paulāna ielā 1 Ivans B. alkohola reibumā sarikoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Pirms dodaties uz ārvalstīm

Informācija par iecelošanu Lie-tuvās Republikā (28. februāri), par iecelošanu Igaunijas Republikā, Polijā, Itālijā (7. martā), Vā-cijā (14. martā), Luksemburgā (4. aprīlī), Austrijas Republikā (11. aprīlī), Zviedrijā (25. aprīlī), Da-nijas Karalistē (9. maijā), Liel-brītanijā (16. maijā), Grieķijā (30. maijā).

BELĢIJA

Iebraucot Belģijā, nepieciešams uzrādīt «Zaļo karti» (apdrošināšanu), transportlīdzekļa vadītājam jābūt nacionālajai vai starptautis-

ka prokuratūra un tie var sasniegt 2100 BEF (52 EUR) līdz 5600 BEF (139 EUR). Evakuācija tiek veikta gadījumos, ja mašīna traucē satiksmi vai stāv uz uzbrauktuves. Riteņu bloķēšana notiek, ja policija konstatē, ka automašīna ir zā-gta vai tai nav obligātās apdrošināšanas, vai tā neatbilst transporta drošības normām. Praktiski eva-kuāciju veic privātstruktūras, ar kurām policijai noslēgti līgumi.

Braukšana alkohola reibumā Belģijā ir aizliegta. Maksimāli at-lautais alkohola līmenis asinīs ir 0,5 promiles.

SPORTS, IZKLAIDE

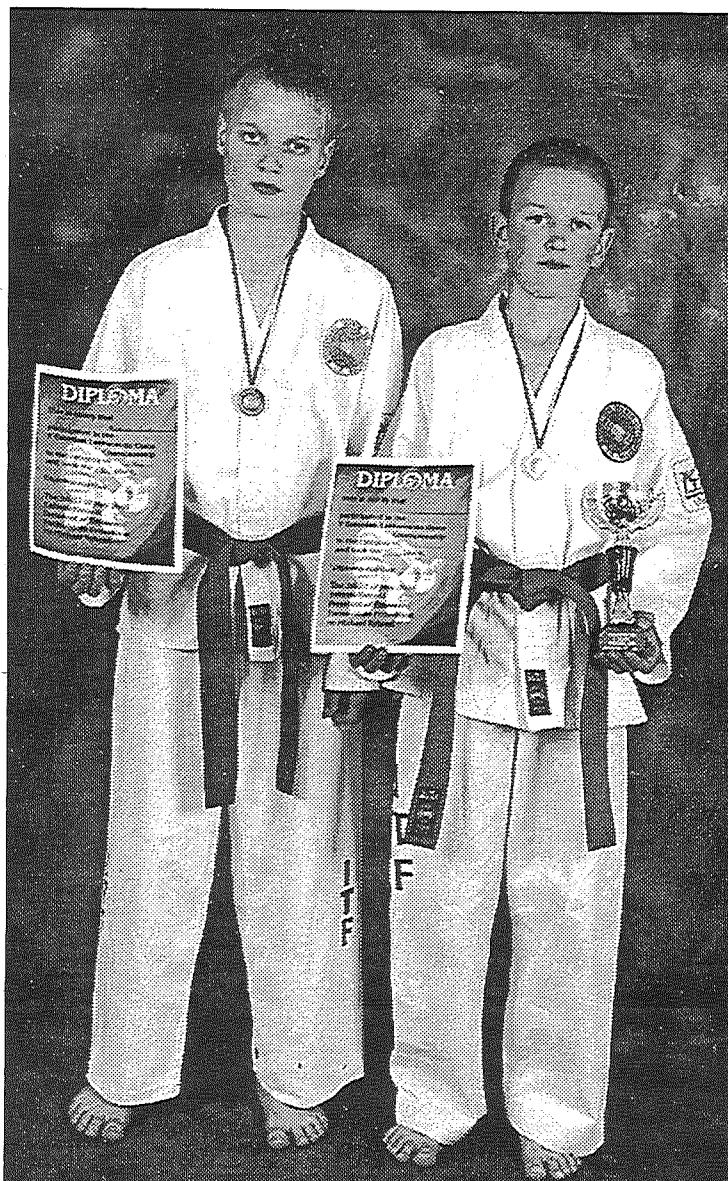
Līvāniešu tekvondisti gūst panākumus Tallinā

26.-27. maijā Igaunijas galvaspilsētā Tallinā notika 4. atklātais Igaunijas tekvon — do čempionāts, kurā piedalījās Baltkrievijas sportistu izlase, septiņas Igaunijas tekvon — do federācijas sporta klubu komandas, kā arī Latvijas izlase.

Latviju šajā čempionātā pārstāvēja deviņi sportistu komanda, kurus uz čempionātu veda Latvijas tekvon — do federācijas prezidents V.Semenkovs. Latvijas izlase bija icklauti trīs sportisti no Līvāniem. Līvānieši šāda mēroga sacensībās piedalījās jau trešo rei-

Pāru cīņās «masogis» svara kategorijā līdz 35 kg par čempionu kļuva Markels Jefremovs. Jānis Cirsis svara kategorijā līdz 50 kg izcīnīja trešo vietu. Pirma reizi šāda mēroga sacensībās piedalās Kaspars Sondors, kurš cīnījās svara kategorijā līdz 80 kg. Latvijas sportisti izcīnīja divus čempiontitulus, vienu otro un divas trešās vietas.

Jānis Grāveris,
sporta kluba LTCS Līvānu
filiales instruktors

● Tekvon — do čempionātā Igaunijā 3. vietu izcīnīja Jānis Cirsis (no kreisās), bet Markels Jefremovs kļuva par uzvarētāju svara kategorijā līdz 35 kilogramiem.

viens pieredzējušu dambretistu.

Līvānieši spēles mākslu apgūst dambretes vecmeistara Jāna Auzāna vadībā, jau divus gadus pēc kārtas kļūstot par rajona sacensību uzvarētājiem.

Volejbums — 2001

Pirma reizi Līvānu ģimnāzijā notika regulārās sacensības volejbola sievietēm. Savu spēlēprasmi parādīja četrās komandas — *Jou!*, *Hip-hop*, *Mēs* un *Kreisās*. Visumaijā mēnesī norisinājās spēles divos rīngos. Pēc pirmā rīnga līderu pozīcijas izcīnīja komanda *Hip-hop*, otrā vietā *Jou!*, trešajā vietā *Mēs*. Otrais rīngi komandai *Hip-hop* nācās piekāpties *Jou!* komandai ar rezultātu 2:0. Pirmajā

rīngi *Hip-hop* vinnēja ar 2:0. Komandu *Hip-hop* aizrautīgi atbalstīja Līvānu labākie līdzjutēji, kuri savā varējumā neatpalikā no hokeja faniem. Lai noteiktu uzvarētājus, nācās skaitīt setos iegūtos un zaudētos punktus. Šī attiecība lielākā bija komandai *Jou!*. Uzvarētāju komandā spēlēja Natālija Haritonova, Natālija Korotkina, Silvija Jakimova, Larija Carjova, Inese Juhneviča, Marina Vindale, Tamāra Haritonova, Ludmila Mitrafanova, Svetlana Paškova.

Otro vietu izcīnīja komanda *Hip-hop*, trešās vietas ieguvēja ir komanda *Mēs*. Uzvarētājkomandas saņēma Līvānu novada domes diplomus un saldās balvas.

G.Kraukle

Asā grillmērcē

Grillmērci var pagatavot iepriekš un uzglabāt ledusskapī. Garšvielu maisījums ir piemērots krāsnīņā ceptam brūnam broileram.

250 g tomātu pastas
75 g sarkanvīna etiķa
4 ēd. k. olīveljas
2 ēd. k. sagrieztu sīpolu
2 ēd. k. sinepju
2 ēd. k. citronu sulas
1 ēd. k. asās tomātu mērces

Visu saliek burkā ar vāku un labi sakrata.

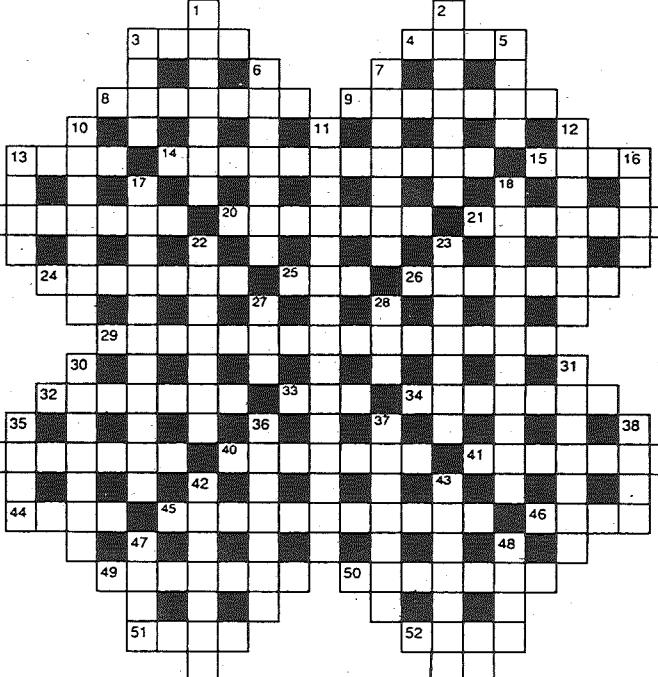
Bērniem jāprot aizsargāties no pieaugušajiem 11.

Anglijā radās jauna varone — 14-gadīgā Haidija Rōgana, kura ar tekvon-do panēmienu palidzību izrēķinājās ar pieciem huligāniem, piespiezdama tos aizbēgt.

Viss notika pazemes pārejā, kad Haidija atgriezās no trenīna. Ar pirmo sitienu viņa trāpija pa vēderu ar dūri visbezkaunīgākajam puism, pēc kā viņš saliecas uz pusēm. Tad Haidija apgriezās uz vienas kājas, bet otru iegrūda zem krūtim otram uzbrucējam, pēc kā meitenei atlika tikai noskatīties, kā bandīti bēg.

— Kad viņi mani apturēja, bet apkārtējie cilvēki izlikās neredzam notiekošo, es sapratu, ka pieaugušie man nepalīdzēs, — stāsta gaisīlās jostas īpašniece. Policijā sacīja, ka Haidija rīkojusies pareizi, jo pilsoniem Anglijā atlauts darīt visu, lai aizstāvētu sevi. Taču pat Haidijas instruktors izbrinījās par viņas apnēmību, tā kā uzskatīja, ka meitene ir klusa un kautrīga. Tagad Lielbritānijā vecāki sāk sūtīt savus bērnus nevis uz bezpalīdzīgo tenisu, bet uz cīņu sekciām, lai tie varētu iemācīties pašaizsardzību.

Krustvārdu mīkla

Horizontāli: 3. Sena tautas teiksma par dieviem vai varoņiem. 4. Tēls Raiņa lugā «Pūt, vējiņi!». 8. Saklausīt. 9. Cigli. 13. Sulīgi augļi. 14. Pagasta centrs Alūksnes rajonā. 15. Darba un enerģijas mērvienības CGS. 19. Uz laiku pārtraukta karadarbība. 20. Aveņu aude. 21. Sākotnējs, pirmatnējs. 24. Pagasta centrs Liepājas rajonā. 25. Neeksistē. 26. Tirdzniecības uzņēmums. 29. Orķestra pirmsais vijolnieks. 32. Neliels pieūdens putns. 33. Ir lietas kursā. 34. Secīgu faktu un notikumu kopums. 39. Sīka naudas vienība kādreizējā PSRS. 40. Telpas cietumā. 41. Sprāgstviela. 44. Skujkokis. 45. Aviobumbas. 46. Kalni Dienvidamerikā. 49. Šķirbas. 50. Papildporcija. 51. Tvaiks. 53. Alkoholisks dzēriens.

Vertikāli: 1. Garenas, segtas sakņaugu kaudzes. 2. Neliela valēja platforma braukšanai pa sliežu ceļiem. 3. Dzejiskās iedvesmas avots. 5. Draiskule. 6. Rajona centrs Igaunijā. 7. Rembranta sievas vārds. 10. Konservēt. 11. Saimniecības sistēma, kam pamatā ir plāns. 12. Skanas vai vairāku skaņu ātrs, nepārtraukts, «drēbinošs» atkārtojums. 13. Pārtikas produkti. 16. Krāšņu mūriši. 17. Prognozēšanas metodes. 18. Tiesas pilnvarotais Senajā Romā. 22. Plakani, ieapali mīklas izstrādājumi. 23. Regulēt noteiktā attiecībā pret vidu. 27. Laika periods. 28. Ripo. 30. No koka mizas taisīti trauki ar vāku. 31. Salamandru dzimtas abinieks. 35. Franču rakstnieks, filosofs (1913-1960). 36. Budistu templi. 37. Maskavas senākā centrālā daļa. 38. Augstāk kalnu sistēma Eiropā. 42. Maza, tumša vīnoga bez sēklām. 43. Tautīt. 47. Putojošs dzēriens. 48. Aitas.

Abdīdes
Alus. 48. Avīs.
Alus. 49. Plānoti.
Alus. 50. Pielēkuma 51. Su-
tījs. 33. Zinātāji. 34. Vesīte. 39. Kāpēkta. 40. Kārcentri. 41. Trolls. 44. Verģula. 25. Nauj. 26. Vēklis. 29. Koncertmetiņi. 32. Tār-
īns. 33. Zinātāji. 10. Marīnēts. 11. Platīnū. 12. Tremolo. 13. Vertikāli: 1. Stiprās. 2. Drēzīnas. 3. Mītā. 5. Auzā. 6. Pērnava-
nu. 52. Vīns.
Pulgādus. 37. Kermells. 38. Alpi. 42. Kortīne. 43. Rūudzīt. 47.
Centrēt. 27. Erā. 28. Rūt. 30. Vacīles. 31. Trītonas. 35. Kāmīt. 36.
Olaus. 16. Ierī. 17. Prognosīstika. 18. Prokurors. 22. Platīnū. 23.
Zāsusīja. 10. Marīnēts. 11. Platīnū. 12. Tremolo. 13.
Vertikāli: 1. Stiprās. 2. Drēzīnas. 3. Mītā. 5. Auzā. 6. Pērnava-
nu. 52. Vīns.
Alus. 45. Kādotibumķībā. 46. Andī. 49. Plānoti.
Ives. 45. Kādotibumķībā. 46. Andī. 49. Plānoti. 50. Pielēkuma 51. Su-
tījs. 33. Zinātāji. 34. Vesīte. 39. Kāpēkta. 40. Kārcentri. 41. Trolls. 44.
24. Verģula. 15. Eri. 19. Pārnītērs. 20. Avenīts. 21. Pārnītērs.
14. Jāundubultsne. 15. Eri. 19. Pārnītērs. 20. Avenīts. 21. Pārnītērs.
Horizontali: 3. Mītā. 4. Otra. 8. Dzīdēt. 9. Daudzīti. 13. Ogas.
Horizontali: 3. Mītā. 4. Otra. 8. Dzīdēt. 9. Daudzīti. 13. Ogas.

RECEPTES

Grieķu salāti

1 neliela salātu galviņa

1 gurķis

4 tomāti

1-2 sagriezti puravi

40 g sardīnu filejas

1 ēd. k. sagriezta sveiķa baziliķa vai 1 tējk. kaltēta baziliķa

200 g siera

Salātus sagriež un liek lēzenā blodā. Salātiem pievieno sagrieztu gurķi. Tomātus sagriež šķēlētēs un kārto gar blodas malām. Sa-

griež gabaliņos puravu un no eļļas izņemtās sardīnes. Pievieno salātiem. Uzkausa baziliķu un pievieno siera kubiciņus. Var pasniegt kopā ar citronu un eļļas mērci.

Citrona un eļļas mērcē

150 g eļļas

1 ēd. k. baltvīna etiķa

2 ēd. k. citrona sulas

1 tējk. sinepju

sāls, melnie pipari

Visu saliek burkā ar vāku un labi sakrata.

Asā grillmērcē

Grillmērci var pagatavot iepriekš un uzglabāt ledusskapī. Garšvielu maisījums ir piemērots krāsnīņā ceptam brūnam broileram.

250 g tomātu pastas
75 g sarkanvīna etiķa
4 ēd. k. olīveljas
2 ēd. k. sagrieztu sīpolu
2 ēd. k. sinepju
2 ēd. k. citronu sulas
1 ēd. k. asās tomātu mērces

I tējk. paprikas pulvera

I tējk. cukura
sāls, pipari

Visas izējvielas, izņemot sāli un piparus, liek katliņā. Maisījumu lēni sakarsē un vārā aptuveni 10 minūtes. Lēni maisa un beigās pievieno sāli un piparus.

Sojas marināde aitas gaļai

2 ēd. k. sojas mērces
2 ēd. k. cukura

I citrona sula

I ēd. k. eļļas
sāls, pipari

I tējk. rīvēta ingvera
I sasmalcināta ķiploka daivīņa
Gaļu ieliek plēves maisījā, pieiek garšvielas un maisīju aizsien. Gaļu marinādē apgroza, tad 4-5 stundas vai uz nakti ieliek ledusskapī. Pirms cepšanas gaļu nosusina un sasilda istabas temperatūrā. Tāpat var marinēt lielopu vai broilera gabaliņus.

Šonedēļ dzimšanas dienu svīn Aglonas pasta nodaļas pastniece **Marija Meirule**, Rušonas pasta nodaļas priekšniece **Astrīda Sisojeva**. «Novadnieks» sirsniģi sveic jubilāres un pateicas par laikraksta izplatīšanu.

Vēl ilgus gadus stipram būt,
Daudz prieka vēl no dzives gūt
Un sauli sirdi saglabāt,
Un dzivi milēt nepārstāt.

Laikraksts «Novadnieks» un pagastu padomes sirsniģi sveic šīs nedēļas jubilārus!

* 65 gados Antonu Vorslovu 8. jūnijā, 70 gados Konstantinu Katkeviču 9. jūnijā AGLONAS PAGASTĀ;

* 60 gados Pēteri Patmalnieku 7. jūnijā, 80 gados Jāni Litavnieku 10. jūnijā PREIĻU PAGASTĀ;

* 50 gados Antonu Belousovu 5. jūnijā, 92 gados Annu Sondri 5. jūnijā RIEBINU PAGASTĀ;

* 70 gados Valentīnu Grigali 4. jūnijā, 75 gados Ausemū Gobu 8. jūnijā ROŽKALNU PAGASTĀ;

* 60 gados Valentīnu Rudzati 5. jūnijā ROZUPES PAGASTĀ;

* 65 gados Teklu Pūdži 10. jūnijā, 70 gados Francišku Luriņu 4. jūnijā SAUNAS PAGASTĀ;

* 72 gados Eleonoru Pivovarovu 10. jūnijā, 75 gados Mariju Utināni 7. jūnijā, 75 gados Sholastiku Francāni 10. jūnijā, 76 gados Aleksandru Mihailovu 10. jūnijā SILAJĀNU PAGASTĀ;

* 50 gados Valentīnu Saukāni 9. jūnijā SĪLKALNA PAGASTĀ;

* 65 gados Jāni Znotiņu 10. jūnijā, 86 gados Francišku Vanagu 4. jūnijā, 87 gados Antonu Volontu 8. jūnijā SUTRU PAGASTĀ;

* 67 gados Fainu Stepanovu 4. jūnijā, 70 gados Annu Upenieci 5. jūnijā, 75 gados Jelenu Stepanovu 6. jūnijā, 79 gados Matildi Peisenieci 4. jūnijā TURKU PAGASTĀ;

* 70 gados Fotiju Nikiforovu 9. jūnijā, 82 gados Antonu Trūpu 5. jūnijā VĀRKAVAS PAGASTĀ.

Sveicam pilngadniekus!

* Kristapu Mūrnieku Preiļu, Jāni Rumpu Rožupes, Kristīni Luni Rušonas pagastā.

Sagatavots izmantojot pagastu padomju sniegtais zīns

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

◆ 8. jūnijā piedalīšanās rajona pašvaldību vadītāju informatīvā dienā Rīgā. Piedalīšanās zinātniski praktiskajā konferencē «Mūsdieni Latvija un zemnieki». Bulduros.

◆ 11. jūnijā Pašvaldību lietu pārvadē vienotas informatizācijas sistēmas un - LIIS projektu realizācijas Preiļu rajonā izvērtēšana. Pulksten 18.00 piedalīšanās Generālajā konsulātā Daugavpili rīkotajā pieņemšanā sakārā ar Krievijas Federācijas valsts svētkiem.

Pelēču kultūras nams

◆ 8. jūnijā pulksten 23.00 grupa «Hameleoni» ar albumu «Pērles un dimanti».

◆ 9. jūnijā pulksten 20.00 alus mūzikas svētki.

Stabulnieku kultūras nams

◆ 9. jūnijā pulksten 22.00 balle. Spēle J. Zieds-Ziediņš.

Riebiņu kultūras nams

◆ 9. jūnijā pulksten 22.00 uz diskotēku ielūdz didžēji no Jēkabpils.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

SLUDINĀJUMI, REKLĀMA, LĪDZJŪTĪBAS

No 2001. gada 1. maija uzsākta Sīlkalna pagasta teritorijas attīstības plāna izstrādāšana.

Preiļu Valsts ģimnāzija izsludina uzņemšanu šādās programmās:

- ✗ humanitārajā,
- ✗ komerciālajā,
- ✗ matemātikas un dabaszinību,
- ✗ matemātikas un datoru,
- ✗ vispārīgajā.

Dokumentus pieņem darbdienās no 9.00 līdz 17.00. Iestājpārbaudījumi 14. jūnijā. Uzzīnas pa tālr. 21663 vai www.pvg.edu.lv.

Uzticies mums un nāc!

Saukas arovidusskola 2001/2002. mācību gadam uzņem audzēknus šādos arodos:

- BŪVELEMENTU IZGATAVOŠANA (kvalifikācija — būvgaldnieks) mācību ilgums — 3 gadi
 - ELEKTROMONTAŽA UN ELEKTROMEHĀNIKA (kvalifikācija — elektromontieris) mācību ilgums — 3 gadi. Nodrošina prakses vietu.
 - KOKAPSTRĀDES TEHNOLOGIJA (kvalifikācija — koknes pirmāpārstrādes iekārtu strādnieks) mācību ilgums — 2 gadi
 - SŪTO IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANAS TEHNOLOGIJA UN IEKĀRTAS (kvalifikācija — šuvēja) mācību ilgums — 2 gadi. Nodrošina ar prakses vietu.
- Uzņem audzēknus ar pabeigtu pamata un vidējo izglītību. Skolā jāiesniedz šādi dokumenti: izglītības dokuments, medicīniskā izziņa, izziņa par ģimenes sastāvu, 4 fotokartiņas, raksturojums. Dokumentus pieņem katru darba dienu. SKOLAS ADRESE: Jēkabpils raj., Saukas pag. Tālr. uzņīmām 52 41743.

Firma pērk priedes un egles zāgbalkus.

K.t. 9480286.

16. jūnijā plkst. 15.00 aicinām bijušos skolotājus, darbiniekus, absolventus uz Arendoļes skolas salidojumu.

Dalības maksa Ls 2. Grozīš. Pieteikties pa tālr. 5330541 vai 5330542.

- Firma pērk un pārdod sertifikātus.
- Sniedz juridiskus pakalpojumus.
- Pieņem pasūtījumus spiedogu, zīmogu un vizuālā izgatavošanai.
- Pieņem pasūtījumus dokumentu noformēšanai IU, ZS, SIA, pajū, kooperatīvo sabiedrību reģistrēšanai, likvidēšanai, izmaiņām statūtos ar tālāku dokumentu reģistrēšanu Uzņēmumu reģistrā. Adrese: Preiļos, Raņa bulvāri 13 (poliklinika), 3. stāvā, 302. kab. Tālr. 22770, 6559587.

Iepērkam mājlopus: zīrgus, liellopus, cūkas, aitas, dzīvsvarā un galā un liellopu ādas. Tālr. 24551, 9489831.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvarā.

Samaksa tūlīteja. Tālr. 42807, 46384, 44179, 9161121.

Iepērkam lopus dzīvsvarā: govis, jaunlopus, piena teļus, aitas, cūkas, zīrgus.

Noformē subsīdijas. Tālr. 55625, 55798, 23887, 9183601.

Z/s «Vidzētas» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas.

Samaksa tūlīteja. Tālr. 55645, 55649, 55796, 1-6563019.

Iepērkam mājlopus galai.

Tālr. 24147, 21956.

Pārdom

skaidbetona blokus, 20 m³, lēti. Tālr. 9886656; M-412 labā tehniskā kārtībā. Tālr. 41504; grūsnu govī. Tālr. 73503.

Pērk

GAZ-53 B (pašizgāzējs, bez dokumentiem) braukšanas kārtībā. Tālr. 36699.

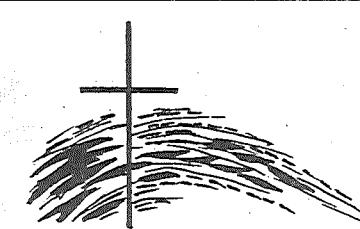
Ire

2 istabu dzīvokli. Tālr. 6523993.

Dazādi

Meklē meistarus kūts remontam. Tālr. 9365282 pēc 16.

SIA «Daugavpils gaļas kombināts R» iepērk liellopus, ir iespējama piegāde ar kombināta transportu. Apmaksu veic uzreiz pieņemšanas dienā. Uzzīnas pa tālr. 54-47381.

Dēliņ, dēliņ, miļo dēliņ,
Tava sēta raud.
Raudu tavai sētai līdzi,
Sāpes jāizraud.

Izsakām dziju līdzjūtību
Raimondam Spūlim-Vilcānam
sakarā ar pāragro DĒLA
Ilmāra navī.

Jēkabpils AP

Labi darbi, miļi vārdi,
Tie paliks šai zemē.
Izsakām līdzjūtību Vijai Šoldrei,
no TANTES atvadoties.

Darba biedri

Vismelnākā šķiršanās stundā,
Par ēnu kad pārtop tavs glāsts,
Tēt, tie esam mēs, kuros tālāk
Nu skanēs tāvs dzīves stāsts.

Vissiltākie mierinājuma vārdi
Agafijai Trusovai brīdi,
kad pār miļā TĒVA kapu
sagulst atvadu ziedi.

Preiļu elektrisko tīklu rajona kolektīvs

MAKSKERNIEKIEM

Lielās zivis — preilišešu lomā

Starp 14 komandām Daugavas fonda rīkotajās kausa izcīņas sacensībās makšķerēšanā Preiļu makšķernieki ieguva otro vietu.

● Makšķerēšanas entuziasti no Preiļiem (no kreisās): Gunārs Svilāns, Kazimirs Anspaks un Edmunds Boreiko ar makšķerēm un diplomiem, kas saņemti kā balvas par otro vietu.

L.Rancāne